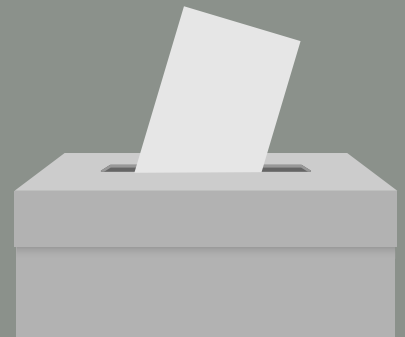

Novi Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja iz 2020. godine:

usklađenost Crne Gore sa
preporukama

pripremio dr Tilman Hope, Magistar prava,

Viši savjetnik njemačkog Bundestaga, nezavisni ekspert* za borbu protiv korupcije

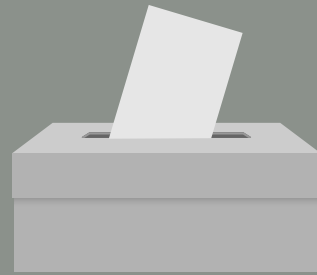
**April
2020**

April
2020

Novi Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja iz 2020. godine:

usklađenost Crne Gore sa
preporukama

Sadržaj

1	Uvod	5
2	Opis poslova i zadataka	9
3	Transparentnost zakonodavne reforme	10
	3.1 Stari tekst sa novim brojevima	
	3.2 Pregled	
	3.3 Obrazloženje	14
	3.4 Izazovi u sprovođenju	17
	3.5 Skupštinska procedura	18
4	Finansiranje iz inostranstva	19
	4.1 Zakonodavna praznina: finansiranje medijskih kampanja	
	4.2 Nadzorna ovlašćenja	
5	Neovlašćeno korišćenje državne imovine ..	20
	5.1 Aktivni nadzor	
	5.2 Upravljanje žalbama	21
	5.3 Analitičke kartice	22
6	Transparentnost	23
	6.1 Vođenje evidencije i dokazi	
	6.2 Interni propisi	
	6.3 Finansijski izvještaji	24
	6.4 Odgovornost za izvještavanje	
	6.5 Popusti za medijsko oglašavanje	25
	6.6 Privremeni izvještaji	

7	Sankcije	26
	7.1 Dodatni prekršaj: nedostatak saradnje	
	7.2 Dodatni prekršaj: nepodnošenje internih dokumenata	
	7.3 Zastara	27
	7.4 Krivična djela	28
	7.5 Povraćaj isplaćenih sredstava iz državnog budžeta .	29
	7.6 Dodatno djelo: propusti u vođenju računovodstvenih iskaza	35
	7.7 Zaštita zviždača	36
	7.8 Finansiranje iz inostranstva	
8	Teme za reformu nakon procjene iz 2019. godine	37
	8.1 Rodna ravnopravnost	
	8.2 Transparentnost	
	8.3 Prihodi	40
	8.4 Rashodi	41
	8.5 Pregled prekršaja	42
	8.6 Stavke koje je potrebno izmijeniti	79
9	Aneks: Obrazloženje	80

1 Uvod

U martu 2019. godine, MANS je objavio dokument „Reforme finansiranja političkih subjekata u Crnoj Gori: Preporuke za zakonodavne reforme“. [1] Ovaj dokument iz 2019. godine se bavio novim Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (**ZFPSIK**), koji je na snazi od 1. januara **2015.** godine.

Skupština je usvojila potpuno novi ZFPSIK u decembru 2019. godine. Cilj ovog dokumenta jeste da razmotri usklađenost **ZFPSIK iz 2020.** godine sa preporukama navedenim u dokumentu iz marta 2019. godine. Status usklađenosti sa preporukama je sljedeći:

Br.	Preporuka Tema	Status primjene
1	Zakonodavna praznina: finansiranje medijskih kampanja	Nije primijenjeno
2	Nadzorna ovlašćenja	Nije primijenjeno
3	Aktivni nadzor	<i>Primijenjeno</i>
4	Upravljanje žalbama	<i>Djelimično primijenjeno</i>
5	Analitičke kartice	<i>Primijenjeno</i>
6	Analitičke kartice	<i>Primijenjeno</i>
7	Vođenje evidencije i dokazi	Nije primijenjeno
8	Interni propisi	Nije primijenjeno
9	Finansijski izvještaji	Nije primijenjeno
10	Odgovornost za izvještavanje	Nije primijenjeno

11	Popusti za medijsko oglašavanje	<i>Primijenjeno</i>
12	Privremeni izvještaji	Nije primijenjeno
13	Dodatni prekršaj: nedostatak saradnje	<i>Primijenjeno</i>
14	Dodatni prekršaj: nepodnošenje internih dokumenata	Nije primijenjeno
15	Zastara	<i>Djelimično primijenjeno</i>
16	Krivična djela	Nije primijenjeno
17	Krivična djela	Nije primijenjeno
18	Krivična djela	Nije primijenjeno
19	Povraćaj isplaćenih sredstava iz državnog budžeta	Nije primijenjeno
20	Povraćaj isplaćenih sredstava iz državnog budžeta	Nije primijenjeno
21	Dodatno djelo: propusti u vođenju računovodstvenih iskaza	Nije primijenjeno
22	Dodatno djelo: propusti u vođenju računovodstvenih iskaza	<i>Primijenjeno</i>
23	Dodatno djelo: propusti u vođenju računovodstvenih iskaza	Nije primijenjeno
24	Zaštita zviždača	Nije primijenjeno
25	Finansiranje iz inostranstva	Nije primijenjeno

Od 25 preporuka, 17 (=68%) i dalje **nije primijenjeno**, 6 (=24%) je primijenjeno, dok su 2 (8%) djelimično primijenjene.

U poređenju sa prethodnom analizom, primjetan je **pozitivan pomak** jer Zakon iz 2020. godine uvodi i nekoliko inovativnih i pohvalnih stavki, kao što su

- Nivo **transparentnosti** se povećao kroz brojne odredbe;
- Predviđena je raspodjela budžetskih sredstava u cilju jačanja promocije političke zastupljenosti manje zastupljenog **polu** (nova odredba će trenutno najviše ići u korist vladajućoj DPS);
- Neka nova ograničenja su uvedena kada je riječ o **prihodima** i **rashodima**;
- Ukupno, broj **prekršaja** je značajno uvećan.

Međutim, najupečatljivija **slabost** Zakona iz 2020. godine jeste to da su sankcije i dalje gotovo u potpunosti administrativne, i u mnogim slučajevima su svedene na minimalne novčane kazne, i u poređenju sa međunarodnom praksom, nedovoljno odvrćaju od zloupotreba.

Takođe treba napomenuti da je Zakon iz 2020. godine čak **slabiji** od Zakona iz 2015. godine u određenim segmentima. Tri **prekršaja** koja su predviđena Zakonom iz 2015. **nema** u Zakonu iz 2020: Čl. 55 stav 13 (neraspodjela budžetskih sredstava), Čl. 55 stav 22 Zakona iz 2015. (korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje) i Čl. 57 stav 7 Zakona iz 2015. godine (korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje).

Osim toga, produžetak roka zastare sa dvije na samo tri godine nije dovoljan, i nije u skladu sa datim preporukama. Da su tri godine kratak period evidentno je ukoliko se uzme u obzir ciklus revizije naveden u Članu 55, stav 3 Zakona iz 2020. godine: „Državna revizorska institucija je dužna da, u **četvorogodišnjem periodu**, izvrši **reviziju** godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja svih političkih subjekata koji imaju parlamentarni status na državnom i lokalnom nivou.“ Ovo znači da se, u prosjeku, svi subjekti revidiraju svake 4 godine. Za sve uočene nepravilnosti koje su u trenutku revizije stare 3-4 godine, status zastare će isteći.

Osim toga, zabrinjava izvjestan nedostatak **transparentnosti** zakonodavne reforme što dovodi u pitanje **demokratsku legitimnost** Zakona iz 2020. godine:

- U Zakonu iz 2020. godine **kopiran** je veliki broj odredbi iz Zakona iz 2015. godine. Međutim, objektivni čitalac bi uspio da razlikuje stare i nove odredbe tek nakon dugotrajnog pregleda oba zakona. Osim toga, skoro svi članovi iz starog zakona imaju **novi broj** u Zakonu iz 2020. godine, što predstavlja dodatnu konfuziju za stručnjake i zainteresovane građane.
- **Obrazloženje** se ne odnosi na **konkretne članove**, već je uglavnom apstraktno, što ostavlja čitaocima da sami shvate koje su izmjene u pitanju.
- U obrazloženju se **ne navode sve izmjene**, već samo neke. Na primjer, uvođenje novih prekršaja je izostavljeno u obrazloženju, kao i to da nekih prekršaja iz Zakona iz 2015. godine nema.

Imajuću u vidu navedeno, može se pretpostaviti da prilikom glasanja o Nacrtu zakona iz 2020. godine, zakonodavci nijesu imali prilike da znaju ili mogućnost da saznaju za šta glasaju.

2

Opis poslova i zadataka

U martu 2019. godine, MANS je objavio dokument „Reforme finansiranja političkih subjekata u Crnoj Gori: Preporuke za zakonodavne reforme“. [2] Ovaj dokument iz 2019. godine se bavio novim Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (**ZFPSIK**), koji je na snazi od 1. januara **2015.** godine. U tom cilju, dokument iz marta 2019. godine je uzeo u obzir brojne standarde i tehnička dokumenta Savjeta Evrope i OEBS/ODIHR-a. Uprkos brojnim dobrim stavkama u novom zakonu, dokument iz marta 2019. navodi i brojne ozbiljne nedostatke vezane za finansiranje iz inostranstva, sankcije, izvršna ovlašćenja Agencije (za sprječavanje korupcije), odgovornosti Agencije prema javnosti, transparentnost, i zastaru.

U decembru 2019. godine, Skupština je usvojila potpuno novi ZFPSIK. Cilj ovog dokumenta jeste da se razmotri usklađenost **ZFPSIK iz 2020.** godine sa preporukama navedenim u dokumentu iz marta 2019. godine. Pored toga, rad će se dotaći i nekih novih pitanja koja su istaknuta u prethodnoj analizi.

[2] Pripremio Tilman Hoppe, <http://www.mans.co.me/wp-content/uploads/2019/06/ReformeFPP.pdf>

3

Transparentnost zakonodavne reforme

Novi ZFPSIK ima oko 17.500 riječi (na engleskom), dok prethodna verzija ZFPSIK iz 2015. godine ima oko 11.000 riječi (na engleskom). To znači da je broj riječi **porastao** za skoro **60%**. Međutim, **i dalje je nejasno** koje su zapravo inovacije koje se kriju iza značajnog porasta obima zakona.

3.1 Stari tekst sa novim brojevima

Na prvi pogled, veliki broj članova je ostao nepromijenjen u tekstu Zakona. Međutim, brojevi većine članova su izmijenjeni. Ovo stvara nepotrebnu **konfuziju** prilikom poređenja starog zakona sa novim. U mnogim zemljama, uobičajena je praksa da se novi članovi uvedu dodavanjem slova pored broja člana (Član 1a, Član 1b, itd.) ili pomoću eksponenta (Član 1¹, Član 1², itd.) ili slično tome. Na ovaj način, stručnjaci mogu lako da uoče gdje su ubačeni novi članovi, a istovremeno mogu da nađu sve ostale članove pod njihovim starim poznatim brojem.

3.2 Pregled

Naime, brojevi članova Zakona iz 2020. odgovaraju Zakonu iz 2015. godine na sljedeći način:

Zakon iz 2015. Zakon iz 2020.**Komentar/ključne izmjene**

1 1

2 2

Sa značajnim izmjenama

3

Novo

3 4

4 5

5 6

6 7

8

Novo

7 9

8 10

9 11

10 12

11 13

14

Novo

12 15

13 16

Sa značajnim izmjenama

17

Novo

18

Novo

19

Novo

14 20

15 21

16 22

17 23

18 24

25

Novo

26

Novo

Law 2015	Law 2020	Comment/key change
19	27	
20	28	
21	29	
22	30	
	31	Novo
23	32	Novo
24	33	
	34	Novo
25	35	
26	36	
27	37	
28	38	
	39	Novo
29	40	
30	41	
31	42	
32	43	
33	44	
34	45	
35	46	<i>Sa značajnim izmjenama</i>
36	47	
37	48	<i>Sa značajnim izmjenama</i>
38	49	<i>Sa značajnim izmjenama</i>
39	50	
40	51	

Law 2015	Law 2020	Comment/key change
41	52	
42	53	
	54	Novo
43	55	
44	56	
45	57	
46	58	
47	59	
48	60	<i>Sa značajnim izmjenama</i>
	61	Novo
49	62	
50	63	
51	64	
52	65	
53	66	
54	67	
55	68	
56	69	
57	70	
58	71	<i>Zastara: 3 godine umjesto 2. godine</i>
59	72	
60	73	
63	74	<i>61-62 Zakona iz 2015. se tiču prenosa nadležnosti sa Državne izborne komisije na Agenciju</i>
	75	Novo
64	76	
65	77	

3. 3 Obrazloženje

Članovi vladajuće većine u Skupštini dostavili su zvanično obrazloženje novog Zakona Skupštini. Obrazloženje se sastoji od 5.700 riječi (pogledati Aneks). Međutim, u obrazloženju se ne navode nikakve smjernice koji je **član konkretno** izmijenjen i na koji način. Na primjer, u Njemačkoj se za svaki novi član zakona navodi i obrazloženje kojim se objašnjavaju predviđene izmjene tog člana – ukoliko je to potrebno, stav po stav, na koji način su povezane sa preporukama, i na koji način ga treba interpretirati. Stoga, zadnje izmjene i dopune njemačkog zakona o finansiranju političkih subjekata sadrže generalno obrazloženje praćeno objašnjenjem svakog člana ponaosob. [3] Štaviše, u zvaničnom obrazloženju koje su dostavili zakonodavci, ponavljaju se objašnjenja svih članova koji su ostali nepromijenjeni (umjesto da se samo fokusiraju na novine ili da se bave njima odvojeno). Sve u svemu, **obrazloženje** je jako **netransparentno**.

Pored toga, ovo obrazloženje je takođe nejasno:

“Takođe, radna verzija Nacrta zakona je upućena ekspertima OEBS/ODIHR-a, sa ciljem davanja mišljenja na usaglašene predloge, alternativna rješenja i otvorena pitanja sadržana u tekstu predloženih rješenja.”

Kakav je bio **ishod** ovih konsultacija? Da li je OEBS/ODIHR odobrio ove predloge?

Osim toga, u nastavku se navodi da je namjera zakonodavca bila „da sprovede preporuke OEBS/ODIHR-a povodom parlamentarnih izbora iz 2016. i predsjedničkih izbora iz 2018. godine“. Međutim, u obrazloženju se ne navodi koje su preporuke **konkretno** sprovedene i u kom novom članu.

[3] <http://dipbt.bundestag.de/dip21/btd/18/068/1806879.pdf> (na njemačkom), pojašnjenje svakog člana ponaosob, počevši od 13. strane.

Novine koje su uvedene u zvaničnom obrazloženju su (navodi iz obrazloženja sa dodatim naglascima):

- Značajna novina jeste **revizija** koju vrši Državna revizorska institucija na osnovu procijenjenog rizika i kriterijuma iz Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, kao i obaveza Državne revizorske institucije da, u četvorogodišnjem periodu, izvrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja svih političkih subjekata koji imaju parlamentarni status na državnom i lokalnom nivou.
- Novina u ovom dijelu se odnosi na plaćanje **članarina**, koju je član političke partije dužan da vrši sa svog tekućeg računa, kao i na uplatu priloga, koji može da se primi isključivo preko žiro računa političkog subjekta. Takođe je zabranjeno da politička partija stiče udio ili akcije u privrednom društvu, kao i da politički subjekt ne može sticati prihod od promotivne ili komercijalne djelatnosti.
- Značajna novina jeste uvođenje novog kriterijuma za mehanizam raspodjele **budžetskih sredstava** za finansiranje redovnog rada političkih subjekata koji su osvojili mandate u Skupštini, odnosno skupštinama opština, tako što se 20% planiranih sredstava raspodjeljuje u jednakim iznosima političkim subjektima u Skupštini, odnosno skupštinama opština.
- Predviđena je raspodjela dodatnih budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada **ženskih** organizacija u političkim subjektima u Skupštini, odnosno skupštinama opština. Ova novina je značajan korak naprijed ka jačanju promocije manje zastupljenog pola, odnosno povećanju učešća žena u političkom životu.
- Kada je riječ o finansiranju redovnog rada političkih subjekata iz privatnih izvora, novina je povećani iznosi koji **fizičko ili pravno lice** može uplatiti na godišnjem nivou.

- Novine u ovom poglavlju se odnose na finansiranje **izborne kampanje** iz sredstava sa **redovnog računa**. Drugim riječima, politički subjekt koji ima sredstava na svom redovnom računu može donijeti odluku da sredstva prikupljena za redovan rad političkog subjekta koristi za izbornu kampanju na osnovu posebne odluke koju dostavlja Agenciji, pod uslovom da sredstva moraju biti uplaćena na poseban račun za finansiranje izborne kampanje.
- Značajna novina u ovom poglavlju jeste obaveza političkog subjekta koji započne izbornu kampanju i otvori poseban žiro račun za finansiranje izborne kampanje prije potvrđivanja izborne liste, da **vрати neutrošena sredstva** uplatiocima srazmjerno uplaćenom iznosu ili da ih uplati u državni budžet [...].
- Novinu u ovom dijelu predstavlja uvećani iznos **koji fizičko ili pravno lice** može uplatiti na godišnjem nivou.
- Novina u ovom dijelu je da je zabranjeno **obećavati** ili stavljati u izgled političku ili bilo kakvu drugu **protivuslugu**, privilegiju ili ličnu korist fizičkom ili pravnom licu radi pribavljanja finansijske, materijalne ili nenovčane podrške političkom subjektu.
- Novina je da je u periodu od šest mjeseci prije roka predviđenog za održavanje izbora zabranjeno **privrednim društvima** čiji je osnivač ili većinski vlasnik **država** ili jedinica **lokalne samouprave**, da svoju mehanizaciju i opremu ustupaju trećim licima na upotrebu bez posebne odluke i bez ugovora sa naknadom, izuzev u posebnim slučajevima.
- Novina je i da je u godini u kojoj se održavaju redovni izbori, i u slučaju prijevremenih izbora u periodu od dana njihovog raspisivanja do dva mjeseca od utvrđivanja konačnih rezultata izbora, zabranjeno uvođenje novih ili jednokratnih **subvencija za struju** i subvencija u plaćanju komunalnih usluga.
- Još jedna novina je da je u periodu od raspisivanja izbora do dva mjeseca nakon utvrđivanja konačnih rezultata izbora, nadležnim državnim i lokalnim organima zabranjen **otpis obaveza** po osnovu oprosta poreza na dodatu vrijednost, ostalih poreza i parafiskalnih dažbina.

- Još jedna novina je da ovaj Zakon nameće novu obavezu **Agenciji** da uvede redovne, **proaktivne provjere** poštovanja zakona od strane državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave, javnih ustanova, državnih fondova i privrednih društava koje su u potpunom ili djelimičnom vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave.
- Uvedena je i obaveza da **politički subjekt** uredi način vršenja **unutrašnje kontrole** finansijskog poslovanja, kao i da odredi lice odgovorno za finansijsko poslovanje, propiše način ostvarivanja uvida člana subjekta u prihode i rashode subjekta i donese finansijski plan i program rada do kraja tekuće za narednu godinu.
- Novina je obaveza da se, u **četvorogodišnjem periodu, izvrši revizija** godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja svih političkih subjekata koji imaju parlamentarni status na državnom i lokalnom nivou.
- Novina se odnosi i na produžetak **zastarjelosti** pokretanja prekršajnog postupka. Prekršajni postupak ne može se pokrenuti ako proteknu tri godine od dana kad je prekršaj izvršen. Još jedna novina jeste da zastarjelost prekršajnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne šest godina od dana kad je izvršen prekršaj.

3. 4 Izazovi u sprovođenju

U skladu sa Članom 72 Zakona iz 2020. godine, “podzakonske akte za sprovođenje ovog zakona, Agencija će donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Do donošenja podzakonskih akata iz st. 1 i 2 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona [2015].“ Politički subjekti su dužni da „usaglase svoje poslovanje sa ovim zakonom“ u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona (Član 73).

Nacrt Zakona je usvojen glasovima vladajuće koalicije. Objavljen je 23. januara 2020. godine u Službenom listu br. 3/2020. Shodno članu 77, „ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", tj. u petak, 31. januara 2020. godine. Stoga, podzakonska akta moraju biti usvojena do 1. maja 2020. godine. Politički subjekti će imati rok do otprilike 30. maja 2020. godine.

Nedostatak transparentnosti koji su članovi izmijenjeni a koji nijesu, stvorice nepotrebne teškoće prilikom sprovođenja zakona. Osim toga, djeluje rizično, ako ne i zbrkano da **podzakonska akta** starog Zakona iz 2015. godine budu na snazi: bilo bi iznenađenje ako bi se poklapala sa Zakonom iz 2020. godine.

3. 5 Skupštinska procedura

Prema izvještajima NVO sektora, **rasprava** o Nacrtu Zakona je trajala **35 minuta**. [4] Ovo djeluje kao malo vremena, naročito imajući u vidu značaj ovog pitanja za sve političke subjekte unutar i van Skupštine, kao i stanje korupcije u Crnoj Gori, dok je konkretan opseg reforme naveden u obrazloženju prilično nejasan.

[4] Saopštenje MANS-a od 22. januara 2020. godine, <http://www.mans.co.me/neprihvatljivo-je-da-vlast-sama-mijenja-izborne-zakone/>

4 Finansiranje iz inostranstva

4.1 Zakonodavna praznina: finansiranje medijskih kampanja

U dokumentu iz marta 2019. godine se navodi sljedeće

Preporuka 1:

Član 24 stav 3 ZFPSIK trebalo bi izmijeniti dodavanjem rečenice 2:

“Za druge države, privredna društva i pravna lica van teritorije Crne Gore, fizička lica i preduzetnike koji nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, zabrana se takođe primjenjuje van ovog perioda.”

Ovaj Član 33 iz Zakona iz 2020. godine je ostao nepromijenjen. Preporuka nije sprovedena.

4.2 Nadzorna ovlašćenja

U dokumentu iz marta 2019. godine se navodi sljedeće

Preporuka 2:

Član 45 ZFPSIK trebalo bi dopuniti novim stavovima 6-7:

“(6) Podaci u stavu 2 obuhvataju podatke koji se tiču poslovanja i drugih tajni, bankovne podatke, podatke od Uprave za sprječavanje pranja novca, podatke od domaćih i inostranih otvorenih izvora (uključujući baze podataka za uplate).

(7) Agencija može da razmjenjuje podatke u direktnom kontaktu sa inostranim vlastima u mjeri u kojoj sarađuju sa Agencijom. Agencija može da zatraži pomoć od drugih vlasti u vezi sa međunarodnom razmjenom podataka, naročito od poreskih i sudskih vlasti.”

Član 45 stav 5 ZFPSIK trebalo bi izmijeniti rečenicom 2:

“Agencija može da oduzme podatke i dokumenta koja su u vlasništvu privatnih fizičkih ili pravnih lica bez opravdanog razloga u skladu sa [postojeći skup pravila o administrativnoj/istražnoj konfiskaciji].”

Ovaj Član 57 iz Zakona iz 2020. godine je ostao nepromijenjen. Preporuka nije sprovedena.

5 Neovlašćeno korišćenje državne imovine

5.1 Aktivni nadzor

U dokumentu iz marta 2019. godine se navodi

Preporuka 3:

Član 35 ZFPSIK bi trebalo izmijeniti rečenicom 2:

“Posebnim aktom su predviđene redovne, proaktivne provjere poštovanja zakona od strane državnih organa. Državni organi i njihove podjedinice su odabrani za reviziju usklađenosti na osnovu rizika, nasumično ili na osnovu nekog drugog kriterijuma.”

U Članu 46, stavovima 2 i 3 Zakona iz 2020. godine ova preporuka je sprovedena:

“Posebnim aktom iz stava 1 ovog člana uređuju se redovne, **proaktivne provjere** poštovanja zakona od strane državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave, javnih ustanova, državnih fondova i privrednih društava koje su u potpunom ili djelimičnom vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave.

Subjekti iz stava 2 ovog člana biraju se za reviziju usklađenosti na osnovu rizika, sistemom slučajnog izbora ili na osnovu nekog drugog kriterijuma u skladu sa zakonom ili posebnim aktom.”

Preporuka 3 je sprovedena.

5. 2 Upravljanje žalbama

U dokumentu iz marta 2019. godine se navodi

Preporuka 4:

Član 44 ZFPSIK trebalo bi izmijeniti stavom 5:

“(5) Agencija će informisati javnost o svim žalbama i njihovom ishodu, uključujući ali ne ograničavajući se na navodnu kategoriju prekršaja, na državni organ koji je obuhvaćen žalbom, na datum navodnog prekršaja, na obrazloženje žalbe, na napore koje je preduzela Agencija, na ishod i na broj žalbe (javni registar žalbi). Podaci će biti objavljeni onlajn, preko jednog pretraživog veb-sajta, besplatno, a biće indeksabilni i dostupni za preuzimanje i mašinsko čitanje. Nove žalbe će se naći u javnom registru u roku od 10 radnih dana. Javni registar žalbi ažurira se svaka dva mjeseca u zavisnosti od napora koji preduzima Agencija i konačnog ishoda.”

U Članu 56 Zakona iz 2020. godine, ova preporuka nije sprovedena. Međutim, dodati su stavovi 3-5:

“**6** O pokretanju ili nepokretanju postupka po prijavi fizičkog ili pravnog lica, Agencija donosi odluku.

Agencija je dužna da u pisanoj formi obavijesti podnosioca prijave o svojoj odluci da pokrene ili ne pokrene postupak po podnešenoj prijavi i priloži mu je sa obrazloženjem, u roku od 15 dana od dana podnošenja prijave.

Podnosiocu prijave iz stava 2 ovog člana Agencija garantuje zaštitu anonimnosti.”

U stavu 3 je izričito pojašnjeno da je Agencija dužna da donose odluku po prijavi, u roku od 15 dana od dana podnošenja prijave. Odluka mora da bude priložena sa obrazloženjem. Umjesto da informiše javnost kao što je predloženo u preporuci 4, Agencija je dužna da obavijesti podnosioca. Zaštita anonimnosti je zagarantovana. Međutim, izjava iz stava 1 Člana 56 je pomalo nejasna: Da li će Agencija označiti pokretanje postupka po anonimno podnešenoj prijavi kao istragu „po službenoj dužnosti“? Sve u svemu, stavovi 3-5 novog Člana 56 donose značajna poboljšanja. Međutim, važno je imati na umu da, sa aspekta transparentnosti, ova preporuka ostaje u velikoj mjeri nesprovedena. Preporuka 4 je djelimično sprovedena.

5.3 Analitičke kartice

Preporuka 5: Član 28 ovog Zakona (ZFPSIK) trebalo bi izmijeniti novim stavom 4, kao što slijedi:

“Analitičke kartice treba da pruže informacije minimum o sljedećim kategorijama: Budžetska linija, transakcioni broj, primalac/platilac, kao i registracioni broj ukoliko je u pitanju pravni subjekat, iznos, datum.”

U Članu 46, stavu 4 Zakona iz 2020. godine, ova preporuka je sprovedena.

Preporuka 6: Član 29 ZFPSIK trebalo bi izmijeniti novim stavom 4, kao što slijedi:

“Državne i lokalne budžetske potrošačke jedinice navedene u stavu 1 ovog Člana obuhvataju javna preduzeća ili druga privredna društva, odnosno pravna lica koja vrše javna ovlašćenja, odnosno djelatnosti od javnog interesa ili je u državnom vlasništvu, kao što je definisano Članom 3 Zakona o sprječavanju korupcije.”

U novom stavu 3 Člana 38 Zakona iz 2020. godine, ova preporuka je sprovedena:

“Zabrana iz stava 1 ovog člana odnosi se i na pravna lica koja vrše javna ovlašćenja, odnosno djelatnost od javnog interesa na osnovu ugovora sa nadležnim organom i na privredna društva koja su u vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje prevencija i sprječavanje korupcije.”

6

Transparentnost

6.1 Vođenje evidencije i dokazi

Preporuka 7:

Član 37 ovog zakona (ZFPSIK) trebalo bi izmijeniti dodavanjem novog stava 6, na sljedeći način:

“Politički subjekat čuva računovodstvene zapise i prateću dokumentaciju deset godina, uključujući ali ne ograničavajući se na ugovore, fakture, potvrde o plaćanju i izvještaje iz banke. U slučaju nedostajućih zapisa i dokumentacije, teret dokazivanja u građanskim i upravnim sporovima leži na političkom subjektu koji mora dokazati da su isti postojali.”

U Članu 48 Zakona iz 2020. godine, preporuka nije sprovedena. Regulisanje ovog pitanja prepušteno je Ministarstvu Finansija, kao što je slučaj i sa prethodnim zakonom iz 2015. godine (ne postoji obaveza čuvanja dokumentacije u trajanju od deset godina).

6.2 Interni propisi

Preporuka 8:

Član 38 ovog Zakona (ZFPSIK) trebalo bi dopuniti novom rečenicom 2 u stavu 1, i novim stavom 3, kao što slijedi:

“(1) [...] Rečenica 1 ovog stava sadrži sporazume između konstituenata političkih subjekata o podjeli odgovornosti u vezi sa finansiranjem.

(3) Politički subjekat podnosi dokumenta definisana stavovima 1 i 2 ovog Člana Agenciji u roku od sedam dana od dana njihovog usvajanja. Agencija će na svojoj web-stranici objaviti dokumenta definisana stavovima 1 i 2 ovog Člana u roku od sedam dana od dana njihovog prispjeća.”

Član 2, stav 3, Član 13, stav 6 i Član 24, stavovi 4 i 6 Zakona iz 2020. godine sadrže nove propise u vezi s tim. Međutim, objavljuju se informacije o odgovornim licima, ali ne i gore navedeni dokumenti. Ova preporuka nije sprovedena u članu 48 Zakona iz 2020. godine.

6.3 Finansijski izvještaji

Preporuka 9:

Trebalo bi da se doda novi Član 9a ZFPSIK (kojim su obuhvaćeni svi izvještaji), kako slijedi:

*“Član 9a, Minimalni računovodstveni i izvještajni standardi
(1) Računovodstvo, kako je definisano ovim zakonom, prati [naknadno definisani] standard.*

(2) Računovodstvo prihoda obuhvata: [...]

(3) Računovodstvo rashoda obuhvata: [...]

(4) Izvod o imovini i obavezama obuhvata: [...]

(5) Objašnjenje se prilaže uz izvod o imovini i obavezama koja mora da sadrži sljedeće stavke, naročito: [biće naknadno odlučeno].”

Ova preporuka nije sprovedena u zakonu iz 2020. godine.

6.4 Odgovornost za izvještavanje

Preporuka 10:

Novi član 9a ZFPSIK (kojim je obuhvaćeno cjelokupno izvještavanje) trebalo bi da sadrži stav 6, kako slijedi:

“(6) Finansijski izvještaji i dospjele izjave u okviru ovog zakona treba da budu potpisani od strane predsjednika i odgovornog lica (u slučaju političkih partija) ili od strane kandidata i odgovornog lica (ukoliko je riječ o kandidatima). Navedena lica svojim potpisom potvrđuju da su informacije u izvodima o računu istinite i date po njihovom najboljem saznanju i uvjerenju.”

Treba podsjetiti da ukoliko nije definisano ko je (u najmanju ruku) odgovoran za finansijske izvještaje, odgovornosti ili neće biti ili će je biti u maloj mjeri. Isto važi i kada je odgovorno lice samo nominalno lice, koje može lako biti „žrtvovano“ za krivičnu odgovornost. Drugim riječima, finansijska usklađenost je odgovornost vrha, a ne „bilo koje“ imenovane osobe. Primjera radi, njemačkim zakonom je definisano tačno ko potpisuje finansijske izvještaje (Političke partije: predsjednik i član odbora odgovoran za finansije = odgovorno lice). [5] Ova preporuka nije sprovedena u zakonu iz 2020. godine.

[5] 23 stav 1 rečenica 2 Zakon o političkim partijama Njemačke: "Njihove izvještaje o računu potpisuju predsjedavajući i član Izvršnog odbora koji je odgovoran za finansijska pitanja i koji je izabran na konvenciji partije, ili član Izvršnog odbora kojeg je u skladu sa statutom partije izabralo odgovarajuće tijelo za finansijska pitanja. Ovi članovi Izvršnog odbora svojim potpisom potvrđuju da su informacije u izvodima o računu istinite i date po njihovom najboljem saznanju i uvjerenju.", Verzija na engleskom: <https://www.bundestag.de/blob/189734/2f4532b00e4071444a62f360416cac77/politicalparties-data.pdf>.

6. 5 Popusti za medijsko oglašavanje

Preporuka 11:

Član 13 stav 3 ZFPSIK trebalo bi izmijeniti rečenicom 2-4, kako slijedi:

“Spisak mora da bude iscrpan i da omogući trećoj strani da izračuna cijenu bilo koje usluge oglašavanja isključivo na osnovu informacija na spisku. Spisak treba da bude predat najkasnije prvog dana izborne kampanje. Medijskim servisima koji nisu predali svoj spisak ili su predali spisak koji nije u skladu sa ovim članom i do zadatog roka zabranjuje se pružanje usluga medijskog oglašavanja političkim subjektima tokom trajanja te kampanje.”

U Članu 16 Zakona iz 2020. godine se sprovodi ova preporuka, konkretno, u stavovima 4-11.

6. 6 Privremeni izvještaji

Preporuka 12:

Član 39 ZFPSIK trebalo bi izmijeniti novim stavom 6, kako slijedi:

“Politički subjekat dužan je da pripremi privremeni izvještaj o porijeklu, količini i strukturi sredstava iz javnih i privatnih izvora primljenih i potrošenih u periodu od dana sazivanja izbora do dana podnošenja izborne liste izbornoj komisiji. Stavovi 1-5 ovog Člana primjenjuju se na odgovarajući način.”

Ova preporuka nije sprovedena u Članu 50 Zakona iz 2020. godine

7

Sankcije

7.1 Dodatni prekršaj: nedostatak saradnje

Preporuka 13:

Član 45 ovog Zakona (ZFPSIK) trebalo bi dopuniti novim stavom 8, kako slijedi:

“(8) Svako lice koje ne saraduje ili ne dostavi u određenom roku informacije i dokumenta koje Agencija zatraži, uključujući i elektronski oblik dokumenata, kazniće se novčanom kaznom od 500 € do 2.000 €. Preduzetnik će se kazniti kaznom od 200 € do 4.000 €.”

Član 57 Zakona iz 2020. godine ne sadrži ove sankcije. Međutim, u vezi s tim primjenjuju se sljedeći novi prekršaji: Član 64 br. 20 (za pravna lica), Član 68 br. 43 (za državne organe), Član 70 br. 10 (za fizička lica). Preporuka 13 je sprovedena.

7.2 Dodatni prekršaj: nepodnošenje internih dokumenata

Preporuka 14:

Član 53 ovog Zakona (ZFPSIK) trebalo bi izmijeniti novim stavom 18a, kao što slijedi:

“(18a) ne dostavi Agenciji dokumenta pomenuta u stavovima 1 i 2 ovog Člana u roku od sedam dana od dana njihovog usvajanja (Član 38 stavovi 1 i 2).”

Ova preporuka nije sprovedena u Članu 66 Zakona iz 2020. godine.

7.3 Zastara

Preporuka 15:

U Članu 58, stav 1 ovog zakona “dvije godine” trebalo bi zamijeniti sa “četiri godine”, a u Članu 58, stav 2 Zakona “četiri godine” trebalo bi zamijeniti sa “osam godina”.

U Članu 71 Zakona iz 2020. godine, trajanje je povećano na tri i šest godina (naglasio autor):

“Prekršajni postupak za prekršaje iz čl. 64 do 70 ovog zakona ne može se pokrenuti ako proteknu **tri godine** od dana kad je prekršaj izvršen. Zastarjelost prekršajnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne **šest godina** od dana kad je izvršen prekršaj iz čl. 64 do 70 ovog zakona.”

Preporuka 15 je **sprovedena djelimično**. Da su tri godine kratak period evidentno je ukoliko se uzme u obzir ciklus revizije naveden u Članu 55, stav 3 Zakona iz 2020. godine: „Državna revizorska institucija je dužna da, u **četvorogodišnjem periodu, izvrši reviziju** godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja svih političkih subjekata koji imaju parlamentarni status na državnom i lokalnom nivou.“ Ovo znači da se svi subjekti revidiraju svake 4 godine. Za sve uočene nepravilnosti koje su u trenutku revizije stare 3-4 godine, status zastare će isteći.

7. 4 Krivična djela

Preporuka 16:

Za slučajeve kod kojih se radi o značajnom iznosu novca, djela iz člana 53 i 56 ovog zakona trebalo bi dopuniti krivičnim sankcijama. Zato bi novi Član, 425 “*Nezakonito finansiranje političkih partija*” trebalo propisati Krivičnim zakonikom, kako bi reflektovao granične vrijednosti i sankcije iz Člana 244 Krivičnog zakonika (*Prevara*) kroz sljedeća dva stava (čiju bi tačnu formulaciju trebalo upodobiti sa crnogorskim standardima za krivično zakonodavstvo):

“(1) Ko god, u sklopu finansiranja političkih partija,
a. prikupi sredstva u iznosu iznad zakonskog limita,
b. potroši sredstva za izbornu kampanju u iznosu iznad zakonskog limita,
c. pruži odnosno primi materijalnu i finansijsku pomoć ili nenovčane doprinose iz zabranjenih izvora,
d. vrši pritisak na pravna lica, kompanije i fizička lica da prikupljaju sredstva ili da vrše druge radnje koje se odnose na izbornu kampanju ili finansiranje političkih subjekata, ili
e. ne vrati u Budžet Crne Gore sredstva koja potiču iz privatnih izvora, a prelaze zakonski limit, kada ta sredstva odnosno vrijednost istih iznose više od 3.000€, izvršilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kada ta sredstva odnosno vrijednost istih prelazi iznos od 30.000 €, izvršilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora od jedne do osam godina.”

Preporuka 17:

Član 158 br. 3 Zakona o krivičnom postupku (“*Krivična djela za koja mogu biti određene mjere tajnog nadzora*”) trebalo bi poslije “*zloupotrebe položaja*” dodati “*nezakonito finansiranje političkih partija*”.

Preporuka 18:

U Članu 137, stav 1 Krivičnog zakonika trebalo bi nakon Člana “424” dodati član “425”.

Ove preporuke nijesu sprovedene u Zakonu iz 2020. godine. Ipak, treba napomenuti da Član 193v Krivičnog zakona nejasno definiše djelo koje je predloženo preporukom 16.

7. 5 Povraćaj isplaćenih sredstava iz državnog budžeta

Preporuka 19:

Član 11 ovog Zakona trebalo bi izmijeniti novim članovima 11 i 12, kao što slijedi:

“(11) Agencija će izvršiti povraćaj sredstava iz paragrafa 4 ovog Člana na štetu političkog subjekta, ukoliko otkrije propuste u finansijskim izvještajima. Povraćena suma će iznositi dva puta uvećanu vrijednost netačno prikazanog iznosa.

(12) Politički subjekt koji je prihvatio sredstva koja su zabranjena po osnovu odredaba Poglavlja IV, dužan je da plati tri puta uvećani iznos nezakonito pribavljenih novčanih sredstava ili vrijednosti.

(13) Agencija će putem upravnog akta odmjeriti odgovornost političkog subjekta za uplatu sredstava u budžet iz kojeg su ista isplaćena. Upravni akt mora se usvojiti u roku od deset godina od isplate sredstava.”

Ova preporuka nije sprovedena u Zakonu iz 2020. godine. Iako Čl. 60 Zakona iz 2020. godine mnogo detaljnije definiše gubitak prava na budžetska sredstva (u poređenju sa Članom 48 Zakona iz 2015. godine), on ne uvodi povraćaj višestrukog iznosa:

Zakon iz 2015. godine

Zakon iz 2020. godine

Član 48 Mjere

Član 60 Mjere

Agencija izriče mjeru upozorenja političkom subjektu ako u postupku kontrole utvrdi nedostatke koji se mogu otkloniti.

Agencija izriče mjeru upozorenja političkom subjektu ako u postupku kontrole utvrdi nedostatke koji se mogu ukloniti.

Ako politički subjekat ne postupi po mjeri upozorenja, do isteka roka koji je u odluci određen, ili se radi o kršenju ovog zakona čiji se nedostaci ne mogu otkloniti, Agencija podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom.

Ako politički subjekt ne postupi po mjeri upozorenja, do isteka roka koji je u odluci određen, **a koji ne može biti kraći od deset ni duži od 30 dana**, ili se radi o kršenju ovog zakona čiji se nedostaci ne mogu otkloniti, Agencija podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom.

U slučaju povrede zakona iz člana 11 stav 10, člana 14 stav 4 i člana 20 stav 4 ovog zakona, Agencija donosi odluku o privremenoj obustavi prenosa budžetskih sredstava političkom subjektu do donošenja pravosnažne odluke u prekršajnom postupku

Za kršenje odredaba ovog zakona koje se odnose na finansiranje izborne kampanje Agencija može izreći političkom subjektu mjere **potpunog ili djelimičnog gubitka** prava na prenos budžetskih sredstava za finansiranje izborne kampanje iz člana 20 ovog zakona ili mjeru obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje izborne kampanje, u skladu i na način propisan ovim zakonom.

U slučaju nedostavljanja izvještaja od strane političkog subjekta u propisanim rokovima i na propisani način, neotvaranja žiro računa u izbornoj kampanji ili nedostavljanja odluke o određivanju odgovornog lica, Agencija političkom subjektu izriče mjeru obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje.

Zakon iz 2015. godine

Zakon iz 2020. godine

Obustava prenosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje iz stava 4 ovog člana traje do urednog ispunjenja obaveze, a najkasnije do isteka roka za zatvaranje posebnog žiro računa u izbornoj kampanji iz člana 25 ovog zakona.

Ako obaveza nije uredno ispunjena do roka propisanog za zatvaranje posebnog računa iz člana 25 ovog zakona, Agencija će tom političkom subjektu izreći mjeru potpunog gubitka budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje.

Agencija može izreći političkom subjektu mjeru djelimičnog ili potpunog gubitka prava na budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje u slučaju kada sredstva za finansiranje izborne kampanje ne koristi u cilju finansiranja troškova izborne kampanje u skladu sa članom 13 ovog zakona, kao i u slučaju sticanja sredstava suprotno čl. 18 i 22 ovog zakona.

Agencija izriče mjeru potpunog gubitka prava na budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje političkom subjektu u slučaju osude političkog subjekta za prekršaj iz člana 66 stav 1 tač. 1, 6, 20, 29 i 40 ovog zakona.

Političkom subjektu Agencija izriče mjeru djelimičnog gubitka pripadajućeg iznosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje, ukoliko taj politički subjekt prekorači najviši dozvoljeni iznos iz člana 18 ovog zakona.

Zakon iz 2015. godine

Zakon iz 2020. godine

Mjera djelimičnog gubitka budžetskih sredstava za troškove finansiranje izborne kampanje izriče se u onolikom iznosu za koliko je prekoračen najviši dozvoljeni iznos iz člana 18 ovog zakona.

Ako je iznos prekoračenja najvišeg dozvoljenog iznosa veći od pripadajućeg iznosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje, Agencija će tom političkom subjektu izreći mjeru potpunog gubitka budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje koji u skladu sa članom 20 ovog zakona pripada tom političkom subjektu.

Za kršenje odredaba ovog zakona koje se odnose na finansiranje redovnog rada političkog subjekta, Agencija može izreći političkom subjektu mjeru obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada ili mjeru gubitka ovih sredstava, u skladu i na način propisan ovim zakonom.

U slučaju nedostavljanja izvještaja u vezi finansiranja redovnog rada političkog subjekta, Agencija izriče političkom subjektu mjeru obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkog subjekta.

Zakon iz 2015. godine

Zakon iz 2020. godine

Privremena obustava prenosa budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada tom političkom subjektu traje do urednog ispunjenja obaveze, ali najduže do kraja budžetske godine u kojoj je politički subjekt dužan dostaviti izvještaj nadležnom organu za prethodnu godinu.

Ako je obaveza iz stava 12 ovog člana uredno ispunjena najkasnije do kraja budžetske godine, danom izvršenja prestaje privremena obustava prenosa sredstava iz stava 13 ovog člana, a prenos sredstava se isplaćuje političkom subjektu bez umanjenja.

Ako obaveza iz stava 12 ovog člana nije uredno ispunjena do kraja budžetske godine, politički subjekt gubi pravo na prenos budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada za tu budžetsku godinu, u iznosu koji mu pripada, u skladu sa članom 13 ovog zakona, od dana isteka roka za dostavu izvještaja do završetka budžetske godine.

Odluku o gubitku prava iz stava 15 ovog člana donosi Agencija.

Član 61 [bez naslova u originalu]

Odluka Agencije iz stava 4 ovog člana je konačna i protiv te odluke može se pokrenuti upravni spor.

Odluka Agencije iz člana 60 ovog zakona konačna je i protiv te odluke se može pokrenuti upravni spor.

Zakon iz 2015. godine

Odluku iz st. 3 i 4 ovog člana Agencija dostavlja Ministarstvu, odnosno organu lokalne uprave.

Zakon iz 2020. godine

Odluku iz člana 60 ovog zakona Agencija dostavlja Ministarstvu, odnosno organu lokalne uprave.

Član 49 Shodna primjena

Sredstva prikupljena suprotno ovom zakonu oduzeće se u skladu sa Zakonom o prekršajima.

Član 62 Shodna primjena

Sredstva prikupljena suprotno ovom zakonu oduzeće se u skladu sa Zakonom o prekršajima.

Preporuka 20:

Član 20 ovog zakona trebalo bi izmijeniti novim stavovima 5-7, kao što slijedi:

“(5) Agencija će izvršiti povraćaj sredstava iz stava 3 ovog Člana na štetu kandidata, ukoliko otkrije propuste u finansijskim izvještajima. Povraćeni iznos biće [dva puta veći [6] od onog koji je netačno prikazan u izvještaju.

(6) Kandidat koji je prihvatio sredstva koja su zabranjena po osnovu odredaba Poglavlja IV, dužan je da plati tri puta uvećani iznos nezakonito pribavljenih novčanih sredstava ili vrijednosti.

(7) Agencija će putem upravnog akta odmjeriti odgovornost kandidata za uplatu sredstava u budžet iz kojeg su ista isplaćena. Upravni akt mora se usvojiti u roku od deset godina od isplate sredstava.”

Ova preporuka nije sprovedena u Zakonu iz 2020. godine. Ne postoji dvostruki ili višestruki povraćaj sredstava niti je rok prilagođen.

7. 6 Dodatno djelo: propusti u vođenju računovodstvenih iskaza

Preporuka 21:

Član 245, stav 1 Krivičnog Zakonika trebalo bi izmijeniti dodavanjem “budžetska sredstva za finansiranje troškova izbornih kampanja” poslije riječi “subvencija”.

Ova preporuka nije sprovedena u Zakonu iz 2020. godine.

Preporuka 22:

Član 53 ovog zakona trebalo bi dopuniti novim brojem 27, kao što slijedi:

“[Ukoliko politički subjekat] preda finansijski izvještaj i završni račun koji ne prikazuje pravo stanje prihoda i rashoda političkog subjekta, a koje odstupanje je u ukupnom iznosu veće od 500 €, izreći će mu se kazna” (kazna bi se odnosila i na odgovorno lice, Čl. 53 stav 2 Zakona).

U Članu 66 br. 47 Zakona iz 2020. godine ova preporuka je uglavnom sprovedena. Ova preporuka je sprovedena.

Preporuka 23:

Novi Član 425 Krivičnog zakonika “Nezakonito finansiranje političkih partija” (pogledajte 7.4) trebalo bi da sadrži stav 3, kao što slijedi:

“(3) Odgovorno lice u političkom subjektu koje preda finansijski izvještaj i završni račun koji ne prikazuje pravo stanje prihoda i rashoda političkog subjekta a koje odstupanje je u ukupnom iznosu veće od 3.000 €, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom u trajanju do tri godine.

(4) Kada je taj iznos veći od 30.000 €, počinitelac će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.”

Ova preporuka nije sprovedena u Zakonu iz 2020. godine.

7.7 Zaštita zviždača

Preporuka 24:

Član 2 ZSK trebalo bi izmijeniti dodavanjem *“uključujući i kršenje Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja”*.

Član 56. Zakona iz 2020. godine propisuje obavezu Agenciji da „podnosiocu prijave iz stava 2 ovog člana garantuje zaštitu anonimnosti.“ Međutim, zaštita zviždača je nešto drugo: njom se u principu ne štiti anonimnost jer obično samo poznata osoba može biti zaštićena. Stoga, ova preporuka nije sprovedena u Zakonu iz 2020. godine.

7.8 Finansiranje iz inostranstva

Preporuka 25:

Član 57 ZFPSIK trebalo bi izmijeniti novim brojem 2a, kako slijedi:

*“[Novčanom kaznom kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako] **obezbjedi** materijalnu, finansijsku pomoć i nenovčane priloge od: drugih država, privrednih društava i pravnih lica van teritorije Crne Gore, fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, anonimnih darodavaca, javnih ustanova, pravnih lica i privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, sindikata, vjerskih zajednica i organizacija, nevladinih organizacija, kazina, kladionica i drugih priređivača igara na sreću (Član 24 stav 1)”*.

Ova preporuka nije sprovedena u Zakonu iz 2020. godine.

8

Teme za reformu nakon procjene iz 2019. godine

8.1 Rodna ravnopravnost

Zakon iz 2020. sadrži novu odredbu u Članu 13. o raspodjeli budžetskih sredstava na osnovu rodne ravnopravnosti:

“*[D]ok se ostalih 20% raspodjeljuju u jednakim iznosima političkim subjektima u Skupštini, odnosno skupštinama opština, srazmjerno broju izabranih predstavnika manje zastupljenog pola.*”

Cilj odredbe je da se pozabavi pitanjem nedovoljne zastupljenosti žena u Skupštini Crne Gore: Manje od **trećine** poslanika (29,63%) čine **žene**. [7] Treba napomenuti da u svom sastavu najviše žena ima **DPS** (37%), za razliku od - na primjer DF-a (29%) ili SDP-a (25%). [8] Iako je obrazloženje Člana 13 za pohvalu, uvođenje ove odredbe će naročito ići u korist DPS-u i dodatno svjedoči o potencijalnim finansijskim motivima.

8.2 Transparentnost

Novi Zakon iz 2020. godine sadrži niz pohvalnih poboljšanja kada je riječ o povećanju transparentnosti (naglasio autor):

Član 5, stav 2: *O rezultatima kontrole Agencija sačinjava zapisnik, koji dostavlja subjektu kontrole i obavezno objavljuje na **internet stranici** Agencije.*

Član 13, stav 5: Iznos sredstava iz stava 4 ovog člana, kao i iznos neizmirenih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata Ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave, objavljuje na svojoj **internet stranici**, do petog u mjesecu za prethodni mjesec.

Član 16, stav 3: Politički subjekt je dužan da u roku od **sedam dana** prije dana održavanja izbora dostavi Agenciji **izvještaj** o medijskom oglašavanju u izbornoj kampanji.

Član 16, stavovi 7-11: Subjektima koji Agenciji **ne dostave cjenovnik** izbornog oglašavanja u skladu sa rokom iz stava 6 ovog člana zabranjeno je pružanje usluga medijskog oglašavanja u toku izborne kampanje.

Cijena za sve pružene usluge političkim subjektima mora biti nominalno određena u **cjenovniku** koji je dostavljen Agenciji.

Cjenovnik iz stava 6 ovog člana ne smije se mijenjati u toku izborne kampanje.

Subjekti koji pružaju usluge medijskog oglašavanja u izbornoj kampanji dužni su da **dostave** Agenciji ugovore koje su zaključili sa političkim subjektima u vezi sa izbornom kampanjom u roku od pet dana od dana zaključenja ugovora.

Agencija je dužna da **cjenovnike i ugovore** iz st. 6 i 10 ovog člana u roku od pet dana od dana prijema **objavi** na svojoj **internet stranici**.

Član 40: Podaci iz st. 5 i 6 ovog člana objavljuju se na **internet stranicama** institucija koje ih prikupljaju, i dostavljaju se na **sedmodnevnom** nivou Odboru i Agenciji.

Član 46, stavovi 4 and 5: Analitičke kartice iz čl. 38, 40 i 41 ovog zakona moraju da pruže **precizne i potpune informacije** najmanje o sljedećim kategorijama: budžetska linija, transakcioni broj, primalac/platilac, kao i registracioni broj kad je u pitanju pravni subjekat (poreski identifikacioni broj - PIB), iznos i datum.

*Svi akti, podaci i dokumenti iz čl. 38, 39, 40, 41, 43 i 44 ovog zakona koje organi i pravna lica dostavljaju Agenciji, Agencija objavljuje na svojoj **internet stranici** u roku od **tri dana** od dana dostavljanja.*

Međutim, transparentnost **nije proširena** na **sve** bitne **oblasti**. Na primjer, u Članu 41, stav 3 Zakona iz 2020. godine, odluke o opredijeljenim i plaćenim sredstvima se i dalje ne objavljuju na internet stranici Agencije, kao što je to bio slučaj sa Članom 30, stav 3 Zakona iz 2015. godine:

Član 41 stav 3: Podaci iz st. 1 i 2 ovog člana, kao i sve odluke kojima su opredijeljene i plaćena sredstva, dostavljaju se na sedmodnevnom nivou Odboru i Agenciji.

Shodno tome, treba pomenuti i da Član 50, stav 5 Zakona iz 2020. godine predviđa samo dostavljanje **izvoda iz banke** Agenciji, ali ne i njihovo objavljivanje na internet stranici.

Još jedan primjer je Član 38, stav 5 Zakona iz 2020. godine. Iako se zabrana dodatne potrošnje tokom trajanja izborne kampanje sada odnosi i na privredna društva koja su u vlasništvu države (Član 38, stav 3 Zakona iz 2020. godine), na njih se ne odnosi obaveza da objavljuju analitičke kartice Član 38, stav 5 Zakona iz 2020. godine).

8.3 Prihodi

Kao pohvalna stavka, u Zakonu iz 2020. godine, uvedena je sljedeća izričita zabrana

Član 8: Zabranjeno je da politička partija stiče udio ili akcije u privrednom društvu. Politički subjekt ne može sticati prihod od promotivne ili komercijalne djelatnosti.

U Članu 15, stavovi 4 i 5 Zakona iz 2020. godine, ograničenje za svaku donaciju je udvostručeno, a uveden je i novi **maksimalni iznos** ukupnih privatnih donacija:

(4) Za finansiranje političkog subjekta fizičko lice može da uplati najviše 5.000 eura, a pravno lice najviše 20.000 eura na godišnjem nivou.

(5) Sredstva iz stava 4 ovog člana ne smiju preći ukupan iznos sredstava koja politički subjekti mogu koristiti za redovan rad i finansiranje troškova izborne kampanje.

Međutim, djeluje da je maksimalni iznos iz stava 5 u **kontradiktornosti** sa maksimalnim iznosom iz stava 1 Člana 15:

Visina sredstava iz privatnih izvora koje politički subjekt prikuplja za redovan rad u tekućoj kalendarskoj godini može iznositi do 100% sredstava koja mu pripadaju iz budžetskih sredstava u skladu sa članom 13 stav 4 ovog zakona.

Maksimalni iznos iz stava 1 više ukazuje na to visina sredstava iz privatnih izvora može iznositi do **50%** iz budžetskih sredstava, dok stav 5 više ukazuje na to da može iznositi do **100%** iz budžetskih sredstava. Potrebno je objašnjenje ove kontradiktornosti.

Nove zabrane **protivusluga** (Član 34) i ograničenje upotrebe **državnih sredstava** (Član 38 stav 3) su takođe pohvalne stavke Zakona iz 2020. godine.

24. aprila 2020. godine, Skupština je usvojila dodatak Članu 40, stav 3 (dodatak je podvučen):

Zabranjena je sa tekuće budžetske rezerve sa državnog i sa lokalnog nivoa dodjela socijalnih davanja u godini u kojoj se održavaju lokalni ili parlamentarni izbori, osim u slučaju ratnog stanja, vanrednog stanja, epidemije ili pandemije zaraznih bolesti.

Sa jedne strane, zakoni o finansiranju političkih subjekata moraju da zabrane „poklone“ u zamjenu za glasove. Takvi pokloni bi bili finansirani iz budžeta, ali bi od njih korist imao politički subjekat koji je politički odgovoran za taj „poklon“. Na taj način, takvi pokloni se smatraju prilogom u novcu preko trećih lica namijenjen za kampanju subjekta (i na taj način se ovde računaju kao „prihod“). Sa druge strane, u vanrednim okolnostima, može biti neophodno da se odstupi od ovog pravila. Sve u svemu, ovaj dodatak je prihvatljivo balansiranje obje potrebe.

8.4 Rashodi

Član 17, stav 1 Zakona iz 2020. godine **završava** sa striktnim **odvajanjem** finansiranja redovnog rada i aktivnosti u izbornoj kampanji. Stoga, odvojeni računi služe samo da bi se pratili rashodi i nadgledala usklađenost sa ograničenjem potrošnje. U principu, ne postoji međunarodni standard kojim se zahtijeva da finansiranje redovnog rada i aktivnosti u izbornoj kampanji bude odvojeno. U Njemačkoj, na primjer, ne postoje odvojeni računi za redovan rad i aktivnosti u izbornoj kampanji. U vezi sa tim, u Tehničkom dokumentu Savjeta Evrope iz 2017. godine se navodi: „Iz šire perspektive, odvajanje prihoda od redovnih aktivnosti od prihoda za izborne kampanje - pored toga što je zakonski dvosmisleno - nema dovoljno utemeljenja“. [9]

Osim toga, Član 19 Zakona iz 2020. godine uvodi pohvalna nova ograničenja troškova kampanje (zabrana podmirenja ličnih troškova). Isto tako, Član 24, stavovi 5-7 Zakona iz 2020. godine uvode pojašnjenja o političkim subjektima unutar koalicija, što je pohvalno.

8. 5 Pregled prekršaja

U nastavku je dat pregled kaznenih odredbi u oba zakona. „Suštinski isto“ znači da se odredbe u suštini bave istim pitanjima, ili čak imaju isti tekst (ne uzimajući u obzir razlike u prevodima na engleski). „Novo“ znači da su odredbe ili potpuno nove ili su stavljene u novi kontekst.

Ukupno, broj **prekršaja** je značajno povećan kako bi se sankcionisao veći broj obaveza iz Zakona iz 2020. godine. Međutim, najupečatljivija **slabost** Zakona iz 2020. jeste to da su kazne i dalje gotovo u potpunosti administrativne, i u mnogim slučajevima su svedene na minimalne novčane kazne, i u poređenju sa međunarodnom praksom, nedovoljno odvraćaju od vršenja zloupotreba. Takođe treba napomenuti da je Zakon iz 2020. čak **slabiji** od Zakona iz 2015. godine u određenim segmentima. Tri **prekršaja** koja su predviđena Zakonom iz 2015. **nema** u Zakonu iz 2020: Čl. 55 stav 13 (neraspodjela budžetskih sredstava), Čl. 55 stav 22 Zakona iz 2015. (korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje) i Čl. 57 stav 7 Zakona iz 2015. godine (korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje).

8. 5. 1 Član 64 Zakona iz 2020. godine

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
Član 51	Član 64	
Novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:	Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:	Suštinski isto
1) ne donese odluku o prilogu i ne dostavi je primaocu priloga (član 6 stav 4);	1) ne donese odluku o prilogu i ne dostavi je primaocu priloga (član 7 stav 5);	Suštinski isto
2) za finansiranje političkog subjekta uplati više od 10.000 eura na godišnjem nivou (član 12 stav 4);	2) za finansiranje političkog subjekta uplati više od 20.000 eura na godišnjem nivou (član 15 stav 4);	Isto (prilagođeno novom maksimalnom iznosu)
3) pruža usluge medijskog oglašavanja izborne kampanje a ne dostavi Agenciji cjenovnik izbornog oglašavanja (član 13 stav 3);	3) pruža usluge medijskog oglašavanja izborne kampanje, a ne dostavi Agenciji cjenovnik usluga medijskog oglašavanja u izornoj kampanji u roku od deset dana od dana raspisivanja izbora (član 16 stav 6);	Isto (prilagođeno novom roku)
	4) postupi suprotno članu 16 stav 7 ovog zakona;	Novo – izmjene upućene na Član 16
	5) ne odredi cijenu za sve pružene usluge političkim subjektima u cjenovniku koji dostavlja Agenciji (član 16 stav 8);	Novo – izmjene upućene na Član 16
	6) mijenja cjenovnik iz člana 16 stav 6 ovog zakona u toku izborne kampanje (član 16 stav 9);	Novo – izmjene upućene na Član 16

Zakon iz 2015. godine Zakon iz 2020. godine

Komentar

7) pruža usluge medijskog oglašavanja u izbornoj kampanji, a ne dostavi Agenciji ugovore zaključene sa političkim subjektima u vezi sa izbornom kampanjom u roku od pet dana od dana zaključenja ugovora (član 16 stav 10);

Novo – izmjene upućene na Član 16

4) za finansiranje izborne kampanje izvrši uplatu ili prilog u vrijednosti većoj od 10.000 eura (član 21 stav 3);

8) za finansiranje izborne kampanje izvrši uplatu ili prilog u vrijednosti većoj od 20.000 eura (član 29 stav 3);

Isto
(prilagođeno novom maksimalnom iznosu)

5) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora vodi medijsku i javnu kampanju u ime ili za potrebe političkih subjekata (član 24 stav 3);

9) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora vodi medijsku i javnu kampanju u ime ili za potrebe političkih subjekata (član 33 stav 3);

Suštinski isto

6) postupi suprotno članu 24 stav 5 ovog zakona;

Član 24, stav 5: „**Pravna lica**, privredna društva i **preduzetnici** i sa njima povezana pravna i **fizička lica**, koji su, na osnovu ugovora sa nadležnim organima, u skladu sa zakonom, vršili poslove od javnog interesa ili su zaključili ugovor u **postupku javnih nabavki**, u periodu od dvije godine koji prethodi zaključivanju ugovora, za vrijeme trajanja tog poslovnog odnosa, kao i dvije godine nakon prestanka tog poslovnog odnosa, ne mogu davati priloge političkim subjektima.

Sada se to odnosi samo na fizička lica (Član 70, stav 6 Zakona iz 2020. godine: Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj **fizičko lice**, ako: [...]) iako se odgovarajući Član 33, stav 5 Zakona iz 2020. godine bavi i pravnim licima.

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
-----------------------	-----------------------	----------

7) da prilog političkom subjektu, a u odnosu na koje je poreski organ pokrenuo postupak prinudne naplate donošenjem zaključka o prinudnoj naplati poreske obaveze (član 24 stav 6);

10) da prilog političkom subjektu, a protiv njega je poreski organ pokrenuo postupak prinudne naplate donošenjem zaključka o prinudnoj naplati poreske obaveze (član 33 stav 6);

Suštinski isto

8) da prilog političkom subjektu a u trajanju od tri mjeseca nije izmirilo dospjele obaveze prema zaposlenima (član 24 stav 7);

11) da prilog političkom subjektu a u trajanju od tri mjeseca nije izmirilo dospjele obaveze prema zaposlenima (član 33 stav 7);

Suštinski isto

9) vrši pritisak na pravna lica, privredna društva i fizička lica prilikom prikupljanja priloga ili bilo koje druge aktivnosti vezane za izbornu kampanju ili finansiranje političkih subjekata (član 25);

12) pruži finansijsku, materijalnu ili nenovčanu podršku političkom subjektu radi političke ili bilo kakve druge protivusluge, privilegije ili lične koristi (član 34 stav 1);

Isto (prilagođeno donjoj granici – pružanje podrške umjesto vršenja pritiska)

13) da prilog u novcu ili obliku proizvoda ili usluga preko trećih lica (posrednika) (član 34 stav 2);

Novo – odnosi se na novi Član 34, stav 2 Zakona iz 2020. godine

14) postupi suprotno članu 38 stav 3 ovog zakona;

Napomena: Član 38, stav 3: „Zabrana iz stava 1 ovog člana odnosi se i na, pravna lica koja vrše javna ovlašćenja, odnosno djelatnost od javnog interesa na osnovu ugovora sa nadležnim organom i na privredna društva koja su u vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje prevencija i spiječavanje korupcije.“

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
-----------------------	-----------------------	----------

10) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora vrši otpis dugova građanima, uključujući račune za utrošenu električnu energiju, vodu, kao i račune za sve vrste javnih usluga (član 31);

15) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora vrši otpis dugova građanima, uključujući račune za utrošenu električnu energiju, vodu, kao i račune za sve vrste javnih usluga (član 42 stav 1);

Suštinski isto

11) ne objavljuje sedmodnevno na internet stranici sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora (član 32 stav 3);

16) ne objavljuje sedmodnevno na internet stranici sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora (član 43 stav 3);

Suštinski isto

12) ne dostavi Agenciji, na nedjeljnom nivou, putne naloge iz člana 32 stav 3 ovog zakona (član 32 stav 4);

17) ne dostavi Agenciji, na nedjeljnom nivou, putne naloge iz člana 43 stav 3 ovog zakona (član 43 stav 4);

Suštinski isto

13) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora zaposli lice na određeno vrijeme, odnosno zaključi ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova suprotno članu 33 stav 1 ovog zakona;

18) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora zaposli lice na određeno vrijeme, odnosno zaključi ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova suprotno članu 44 stav 1 ovog zakona;

Suštinski isto

14) sve odluke o zapošljavanju koje su donijete u skladu sa zakonima kojima se uređuju radni odnosi, prava i obaveze državnih službenika i namještenika i obligacioni odnosi, sa kompletnom pratećom dokumentacijom ne dostavi Agenciji u roku od tri dana od dana donošenja odluke (član 33 stav 2);

19) sve odluke o zapošljavanju koje su donijete u skladu sa zakonima kojima se uređuju radni odnosi, prava i obaveze državnih službenika i namještenika i obligacioni odnosi, sa kompletnom pratećom dokumentacijom ne dostavi Agenciji u roku od tri dana od dana donošenja odluke (član 44 stav 2);

Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

15) u roku i na način koji odredi Agencija ne dostavi tražene podatke i obavještenja, odnosno ne stavi na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom (član 45 stav 3).

20) u roku i na način koji odredi Agencija ne dostavi tražene podatke i obavještenja, odnosno ne stavi na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom (član 57 stav 3);

Suštinski isto

21) ne postupi u skladu sa članom 57 stav 4 ovog zakona.

Član 57, stavovi 3-4 Zakona iz 2020. godine: „Organi, pravna i fizička lica iz stava 2 ovog člana dužni su da, u roku koji ne može biti duži od 15 dana i na način koji odredi Agencija, dostave tražene podatke i obavještenja, odnosno stave na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom.

Ukoliko organi, pravna i fizička lica iz stava 2 ovog člana ne postupe u roku i na način iz stava 3 ovog člana, dužni su da o razlozima, bez odlaganja, obavijeste Agenciju.“

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

Suštinski isto

8. 5. 2 Član 65 Zakona iz 2020. godine

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
Član 52	Član 65	
Novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj politički subjekat, ako:	Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj politički subjekt, ako:	Suštinski isto
1) ne dostavi Agenciji i ne objavi iznos cijene i iznos eventualno ostvarenog popusta u cijeni za medijsko oglašavanje izborne kampanje (član 13 stav 2);	1) ne dostavi Agenciji izvještaj o medijskom oglašavanju u izbornoj kampanji u roku od sedam dana prije dana održavanja izbora (član 16 stav 3);	Suštinski isto
	2) ne dostavi izvještaj iz člana 16 stav 3 u skladu sa članom 16 stav 4 ovog zakona;	Novo
	3) do zatvaranja posebnog računa sredstva ne prenese na svoj redovni račun u slučaju da na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje, nakon izmirenja svih obaveza, ostanu neutrošena sredstva (član 17 stav 6);	Novo
2) višak sredstava za finansiranje izborne kampanje prikupljenih iz privatnih izvora ne prebaci na stalni žiro račun političkog subjekta ili političkih subjekata u skladu sa međusobnim sporazumom (član 18 stav 4);	4) višak sredstava za finansiranje izborne kampanje prikupljenih iz privatnih izvora ne prebaci na stalni žiro račun političkog subjekta ili političkih subjekata u skladu sa međusobnim sporazumom (član 24 stav 8);	Suštinski isto
3) ne izvrši povraćaj sredstava u budžet Crne Gore, odnosno budžet lokalne samouprave ukoliko ukupan iznos sredstava na stalnom žiro računu pređe iznos iz člana 12 st. 1 i 2 ovog zakona (član 18 stav 5);	5) ne izvrši povraćaj sredstava u budžet Crne Gore, odnosno budžet lokalne samouprave ukoliko ukupan iznos sredstava na stalnom žiro računu političkog subjekta pređe iznos iz člana 15 st. 1 i 2 ovog zakona (član 24 stav 9);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

6) ne vrati neutrošena sredstva uplatiocima srazmjerno uplaćenom iznosu ili ih ne uplati u državni budžet, ukoliko odustane od podnošenja izborne liste, povuče izbornu listu, nadležna izborna komisija donese rješenje o odbacivanju izborne liste koju je podnio ili ukoliko nadležna izborna komisija donese rješenje kojim se odbija proglašenje izborne liste koju je podnio (član 26 stav 1);

Novo

7) postupi suprotno članu 26 stav 2 ovog zakona;

Novo

8) postupi suprotno članu 26 stav 3 ovog zakona;

Novo

4) ne odredi lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja (član 19 stav 1);

9) ne odredi lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja narednog dana od dana potvrđivanja izborne liste (član 27 stav 1);

Suštinski isto

5) potpis odgovornog lica ne deponuje kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa (član 19 stav 2);

10) potpis odgovornog lica ne deponuje kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa (član 27 stav 3);

Suštinski isto

6) u roku od tri dana od dana određivanja lica iz člana 19 stav 1 ovog zakona, ne obavijesti Agenciju i Državnu revizorsku instituciju kao i o svakoj promjeni koja se odnosi na status tog lica (član 19 stav 3)

11) u roku od tri dana od dana određivanja lica iz člana 27 stav 1 ovog zakona, ne obavijesti Agenciju, kao i o svakoj promjeni koja se odnosi na status tog lica (član 27 stav 4);

Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

12) koristi prostorije državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i organa lokalne uprave, javnih ustanova, državnih fondova i privrednih društava čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu (član 36 stav 1);

Novo

7) vrši distribuciju propagandnog materijala političkog subjekta u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama, državnim fondovima i privrednim društvima čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave (26 stav 2).

13) vrši distribuciju propagandnog materijala i prikuplja potpise podrške za predaju izborne liste političkog subjekta i predaju kandidature kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim ustanovama, državnim fondovima i privrednim društvima čiji je osnivač ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave (član 36 stav 2).

Suštinski isto

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u političkom subjektu novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u političkom subjektu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

8. 5. 3 Član 66 Zakona iz 2020. godine

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
Član 53	Član 66	
Novčanom kaznom od 10.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj politički subjekat, ako:	Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj politički subjekt, ako:	Suštinski isto
1) privatne izvore iz člana 6 ovog zakona ne prikuplja preko odgovarajućeg žiro računa (član 6 stav 12);	1) privatne izvore iz člana 7 stav 1 ovog zakona ne prikuplja preko odgovarajućeg žiro računa (član 7 stav 11);	Suštinski isto
	2) stiče udio ili akcije u privrednom društvu (član 8 stav 1);	Novo
	3) stiče prihod od promotivne ili komercijalne djelatnosti (član 8 stav 2);	Novo
	4) koristi budžetska sredstava za lične potrebe kandidata političkog subjekta (član 9 stav 3);	Novo
2) prikupi sredstva iz privatnih izvora za redovan rad u tekućoj kalendarskoj godini u iznosu većem od 100% sredstava koja mu pripadaju iz budžetskih sredstava u skladu sa članom 11 stav 4 ovog zakona (član 12 stav 1);	5) prikupi sredstva iz privatnih izvora za redovan rad u tekućoj kalendarskoj godini u iznosu većem od 100% sredstava koja mu pripadaju iz budžetskih sredstava u skladu sa članom 13 stav 4 ovog zakona (član 15 stav 1);	Suštinski isto
3) prikupi sredstva iz privatnih izvora u iznosu većem od 10% ukupnih sredstava iz člana 11 stav 1 ovog zakona ukoliko nema pravo na budžetska sredstva (član 12 stav 2);	6) prikupi sredstva iz privatnih izvora u iznosu većem od 10% ukupnih sredstava iz člana 13 stav 1 ovog zakona ukoliko nema pravo na budžetska sredstva (član 15 stav 2);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
4) ne donese odluku o visini članarine za tekuću godinu, najkasnije do kraja januara tekuće godine i istu ne dostavi Agenciji (član 12 stav 3);	7) odluku o visini članarine za tekuću godinu ne dostavi Agenciji najkasnije do kraja januara tekuće godine (član 15 stav 3);	Suštinski isto
5) troškovi izborne kampanje pređu iznos sredstava iz čl. 14 i 17 ovog zakona (član 13 stav 4);	8) sredstva iz člana 15 stav 4 ovog zakona pređu ukupan iznos sredstava koja politički subjekti mogu koristiti za redovan rad i finansiranje troškova izborne kampanje (član 15 stav 5);	Suštinski isto
	9) troškovi izborne kampanje pređu iznos sredstava iz člana 20 stav 1 ovog zakona (član 16 stav 12);	Novo
	10) sredstva sa redovnog računa prikupljena za redovan rad koristi za izbornu kampanju suprotno članu 17 stav 1 ovog zakona;	Novo
	11) sredstva iz člana 17 stav 1 ovog zakona ne uplati na poseban račun za finansiranje izborne kampanje iz člana 2 stav 1 ovog zakona (član 17 stav 2);	Novo
	12) sopstvena sredstva uplati na poseban račun za finansiranje izborne kampanje nakon dana zatvaranja posebnog računa (član 17 stav 3);	Novo
	13) uplaćena sredstva na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje koristi suprotno članu 17 stav 4 ovog zakona;	Novo

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	14) sredstva sa posebnog računa koja su prikupljena za finansiranje izborne kampanje, koristi suprotno članu 18 stav 1 ovog zakona;	Novo
	15) utroši sredstva sa posebnog računa iz člana 24 stav 1 ovog zakona, u iznosu koji premašuje najviši dozvoljeni iznos koji je utvrđen ovim zakonom, nakon odluke nadležne izborne komisije o potvrđivanju izborne liste političkog subjekta (član 18 stav 2);	Novo
	16) sredstva sa posebnog računa iz člana 24 stav 1 ovog zakona koja su prikupljena za finansiranje izborne kampanje koristi suprotno članu 19 stav 1 ovog zakona	Novo
	17) sredstva iz člana 19 stav 1 ovog zakona koristi za podmirenje ličnih troškova političkog subjekta, odnosno kandidata na izbornoj listi čiji je podnosilac politički subjekt i njegovih članova porodice (član 19 stav 2);	Novo
	18) prikuplja sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje iz privatnih izvora suprotno članu 23 stav 1 ovog zakona;	Novo

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
6) za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika uplati veći iznos od tridesetostrukog iznosa sredstava koja mu pripadaju u smislu člana 14 stav 2 ovog zakona (član 17 stav 2);	19) za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika uplati veći iznos od tridesetostrukog iznosa sredstava koja mu pripadaju u smislu člana 20 stav 2 ovog zakona (član 23 stav 2);	Suštinski isto
7) u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje ne otvori poseban žiro račun kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa (član 18 stav 1);	20) u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje ne otvori poseban žiro račun kod institucije ovlašćene za poslove platnog prometa, najkasnije narednog dana od dana potvrđivanja izborne liste (član 24 stav 1);	Suštinski isto
	21) u roku od tri dana od dana otvaranja posebnog žiro računa ne obavijesti Agenciju (član 24 stav 1);	Novo
8) poseban žiro račun iz člana 18 stav 1 ovog zakona koristi u druge svrhe (član 18 stav 1);	22) poseban žiro račun iz člana 24 stav 1 ovog zakona koristi u druge svrhe (član 24 stav 1);	Suštinski isto
	23) započne izbornu kampanju prije potvrđivanja izborne liste a ne otvori poseban račun iz člana 24 stav 1 ovog zakona (član 24 stav 2);	Novo
9) sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje ne uplati na račun iz člana 18 stav 1 ovog zakona i sva plaćanja troškova izborne kampanje ne vrši sa tog računa (član 18 stav 2);	24) sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje ne uplati na račun iz člana 24 stav 1 ovog zakona i sva plaćanja troškova izborne kampanje ne vrši sa tog računa, do zatvaranja posebnog računa (član 24 stav 3);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	25) poseban žiro račun iz člana 24 ovog zakona ne zatvori u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora (član 25 stav 1);	Novo
	26) u roku od tri dana od dana zatvaranja posebnog žiro računa ne obavijesti Agenciju (član 25 stav 1);	Novo
	27) u roku od tri dana od dana zatvaranja posebnog žiro računa ne dostavi Agenciji dokaz o zatvaranju istog (član 25 stav 1);	Novo
10) prikupi sredstva iz privatnih izvora za finansiranje troškova izborne kampanje u iznosu većem od ukupnog iznosa sredstava iz člana 20 stav 1 ovog zakona (član 21 stav 2);	28) prikupi sredstva iz privatnih izvora za finansiranje troškova izborne kampanje u iznosu većem od ukupnog iznosa sredstava iz člana 28 stav 1 ovog zakona (član 29 stav 2);	Suštinski isto
11) u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje ne otvori poseban žiro račun kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa (član 22 stav 1);	29) u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje kandidat ne otvori poseban žiro račun kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa, najkasnije narednog dana od dana potvrđivanja kandidature, odnosno utvrđivanja liste kandidata (član 30 stav 1);	Suštinski isto
	30) u roku od tri dana od dana otvaranja posebnog žiro računa ne obavijesti Agenciju (član 30 stav 1);	Novo
12) poseban žiro račun iz člana 22 stav 1 ovog zakona koristi u druge svrhe (član 22 stav 1);	31) poseban žiro račun iz člana 30 stav 1 ovog zakona koristi u druge svrhe (član 30 stav 1);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

32) započne izbornu kampanju prije potvrđivanja kandidature, odnosno utvrđivanja liste kandidata, a ne otvori račun iz člana 30 stav 1 ovog zakona prije početka izborne kampanje (član 30 stav 2);

Novo

13) sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje ne uplati na račun iz člana 22 stav 1 ovog zakona i sva plaćanja troškova izborne kampanje ne vrši sa tog računa (član 22 stav 2);

33) sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje ne uplati na račun iz člana 30 stav 1 ovog zakona (član 30 stav 3);

Suštinski isto

34) sva plaćanja troškova izborne kampanje ne vrši sa računa iz člana 30 stav 1 ovog zakona (član 30 stav 3);

Novo

14) troškovi izborne kampanje pređu iznos sredstava iz čl. 20 i 21 ovog zakona (član 22 stav 4);

35) troškovi izborne kampanje političkog subjekta pređu iznos sredstava iz čl. 28 i 29 ovog zakona (član 30 stav 5);

Suštinski isto

36) poseban žiro račun iz člana 30 ovog zakona ne zatvori u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora (član 31 stav 1);

Novo

37) u roku od tri dana od dana zatvaranja posebnog žiro računa ne obavijesti Agenciju (član 31 stav 1);

Novo

38) u roku od tri dana od dana zatvaranja posebnog žiro računa ne dostavi Agenciji dokaz o zatvaranju istog (član 31 stav 1);

Novo

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
<p>15) primi materijalnu i finansijsku pomoć i nenovčane priloge od: drugih država, privrednih društava i pravnih lica van teritorije Crne Gore, fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, anonimnih darodavaca, javnih ustanova, pravnih lica i privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, sindikata, vjerskih zajednica i organizacija, nevladinih organizacija, kazina, kladionica ili drugih priređivača igara na sreću (član 24 stav 1);</p>	<p>39) primi materijalnu i finansijsku pomoć i nenovčane priloge od: drugih država, privrednih društava i pravnih lica van teritorije Crne Gore, fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, anonimnih darodavaca, javnih ustanova, pravnih lica i privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, sindikata, vjerskih zajednica i organizacija, nevladinih organizacija, kazina, kladionica i drugih priređivača igara na sreću (član 33 stav 1);</p>	<p>Suštinski isto</p>
<p>16) se zadužuje kod fizičkih lica (član 24 stav 4);</p>	<p>40) se zadužuje kod fizičkih lica (član 33 stav 4);</p>	<p>Suštinski isto</p>
<p>17) vrši pritisak na pravna lica, privredna društva i fizička lica prilikom prikupljanja priloga ili bilo koje druge aktivnosti vezane za izbornu kampanju ili finansiranje političkih subjekata (član 25);</p>	<p>41) obeća ili stavi u izgled političku ili bilo kakvu drugu protivuslugu, privilegiju ili ličnu korist fizičkom ili pravnom licu radi pribavljanja finansijske, materijalne ili nenovčane podrške (član 34 stav 1);</p>	<p>Suštinski isto</p>
	<p>42) primi prilog u novcu ili obliku proizvoda ili usluga preko trećih lica (posrednika) (član 34 stav 2);</p>	<p>Novo</p>
	<p>43) prikriva privatne izvore finansiranja i iznose skupljene iz privatnih izvora finansiranja (član 34 stav 3);</p>	<p>Novo</p>
<p>18) ne vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima, imovini i rashodima po porijeklu, visini i strukturi prihoda, imovine i rashoda (član 37 stav 1);</p>	<p>44) ne vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima, imovini i rashodima po porijeklu (posebno za sredstva iz javnih i privatnih izvora), visini i strukturi prihoda, imovine i rashoda, u skladu sa propisom Ministarstva (član 48 stav 1);</p>	<p>Suštinski isto</p>

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
<p>19) ne podnese završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu (član 37 stav 2);</p>	<p>45) ne podnese završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu (član 48 stav 2);</p>	Suštinski isto
<p>20) ne dostavi, kao prateća dokumenta, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji finansijske izvještaje i izvještaje o imovini svih pravnih lica i privrednih društava koje je osnovao ili u kojima ima vlasnički udio (član 37 stav 3);</p>	<p>46) ne dostavi, kao propratna dokumenta, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji finansijske izvještaje i izvještaje o imovini svih pravnih lica i privrednih društava koje je osnovao ili u kojima ima vlasnički udio, koji obuhvata izbornu kampanju i redovan rad (član 48 stav 3);</p>	Suštinski isto
	<p>47) u izvještaju ne navede tačne i potpune podatke (član 48 stav 4);</p>	Novo
<p>21) svojim aktima ne uredi način vršenja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja (član 38 stav 1);</p>	<p>48) svojim aktima ne uredi način vršenja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja (član 49 stav 1);</p>	Suštinski isto
<p>22) ne odredi lice odgovorno za finansijsko poslovanje, ne propiše način ostvarivanja uvida člana subjekta u prihode i rashode subjekta i ne donese finansijski plan i program rada do kraja tekuće za narednu godinu (član 38 stav 2);</p>	<p>49) ne odredi lice odgovorno za finansijsko poslovanje, ne propiše način ostvarivanja uvida člana subjekta u prihode i rashode subjekta i ne donese finansijski plan i program rada do kraja tekuće za narednu godinu (član 49 stav 2);</p>	Isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
<p>23) u roku od 30 dana od dana održavanja izbora ne podnese Agenciji izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju (član 39 stav 1);</p>	<p>50) u roku od 30 dana od dana održavanja izbora ne podnese Agenciji izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju, sa pratećom dokumentacijom (član 50 stav 1);</p>	<p>Isto</p>
<p>24) izvještaj iz člana 39 stav 1 ovog zakona ne dostavi u štampanoj i elektronskoj formi na obrascu koji utvrdi Agencija (član 39 stav 2);</p>	<p>51) izvještaj iz člana 50 stav 1 ovog zakona ne dostavi u štampanoj i elektronskoj formi na obrascu koji utvrdi Agencija (član 50 stav 2);</p>	<p>Isto</p>
	<p>52) ne dostavi objedinjen izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava Agenciji, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora, u slučaju ako se za više izbora koji se održavaju u istom danu vodi zajednička izborna kampanja (član 50 stav 3);</p>	<p>Novo</p>
<p>25) uz izvještaje iz člana 39 st. 1 i 3 ovog zakona ne dostavi izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom (član 39 stav 5);</p>	<p>53) uz izvještaje iz člana 50 st. 1 i 3 ovog zakona ne dostavi izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom (član 50 stav 5);</p>	<p>Isto</p>
<p>26) petnaestodnevno u toku izborne kampanje ne dostavlja Agenciji izvještaj o priložima pravnih i fizičkih lica (član 42 stav 1).</p>	<p>54) petnaestodnevno u toku izborne kampanje ne dostavlja Agenciji izvještaj o priložima pravnih i fizičkih lica (član 53 stav 1);</p>	<p>Isto</p>

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	55) <i>pet dana prije dana održavanja izbora ne dostavi Agenciji privremeni izvještaj o troškovima izborne kampanje (član 54 stav 1);</i>	Novo
	56) <i>u toku trajanja izborne kampanje ne vode i redovno ne ažuriraju evidencije o sredstvima prikupljenim iz privatnih izvora i troškovima izborne kampanje (član 58 stav 1);</i>	Novo
	57) <i>na zahtjev i u roku koji odredi Agencija, a ne dužem od tri dana, ne dostavi podatke koji su Agenciji potrebni za obavljanje poslova iz njene nadležnosti (član 58 stav 3).</i>	Novo
Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u političkom subjektu novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.	Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u političkom subjektu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.	Isto

8. 5. 4 Član 67 Zakona iz 2020. godine

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
Član 54	Član 67	
Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice Agencije, ako:	Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice Agencije, ako:	Suštinski isto
	1) o rezultatima kontrole ne sačini zapisnik i isti ne dostavi subjektu kontrole i ne objavi ga na internet stranici Agencije (član 5 stav 2);	Novo
1) najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema odluke o visini članarine političkog subjekta za tekuću godinu istu ne objavi na svojoj internet stranici (član 12 stav 3);	2) najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema odluke o visini članarine političkog subjekta za tekuću godinu istu ne objavi na svojoj internet stranici (član 15 stav 3);	Suštinski isto
	3) ne uredi obrazac izvještaja iz člana 16 stav 4 ovog zakona i isti ne objavi na svojoj internet stranici i ne dostavi političkim subjektima (član 16 stav 5);	Novo
	4) u roku od pet dana od dana prijema, cjenovnike i ugovore iz člana 16 st. 6 i 10 ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici (član 16 stav 11);	Novo
	5) ne donese rješenje o visini iznosa sredstava koja politički subjekt može utrošiti za finansiranje izborne kampanje u roku od tri dana od dana potvrđivanja izborne liste (član 18 stav 3);	Novo

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	6) ne vodi računa o zaštiti ličnih podataka koji se nalaze u dostavljenim podacima i dokumentaciji iz člana 40 st. 1 i 2 ovog zakona (član 40 stav 8);	Novo
	7) odmah nakon prijema ne dostavi Odboru putne naloge iz člana 43 stav 3 ovog zakona koji se dostavljaju Agenciji na nedeljnom nivou (član 43 stav 4);	Novo
2) dostavljena akta iz člana 33 stav 2 ovog zakona, u roku od sedam dana od dana dostavljanja, ne objavi na svojoj internet stranici (član 33 stav 3);	8) dostavljena akta iz člana 44 stav 2 ovog zakona, u roku od sedam dana od dana dostavljanja, ne objavi na svojoj internet stranici (član 44 stav 3);	Suštinski isto
3) u roku od sedam dana od dana prijema ne objavi na svojoj internet stranici sva dokumenta iz člana 37 st. 2 i 3 ovog zakona (član 37 stav 5);	9) dostavljena akta, podatke i dokumenta iz čl. 38, 39, 40, 41, 43 i 44 ovog zakona, koje organi i pravna lica dostavljaju Agenciji, u roku od tri dana od dana dostavljanja, ne objavi na svojoj internet stranici (član 46 stav 5);	Suštinski isto
	10) u roku od sedam dana od dana prijema ne objavi na svojoj internet stranici sva dokumenta iz člana 48 st. 2 i 3 ovog zakona (član 48 stav 6);	Novo
4) ne objavi na svojoj internet stranici izvještaje iz člana 39 ovog zakona, u roku od sedam dana od dana prijema (član 40);	11) ne objavi na svojoj internet stranici izvještaje iz člana 50 ovog zakona, u roku od sedam dana od dana prijema (član 51);	Suštinski isto
5) ne objavi na svojoj internet stranici izvještaje iz člana 41 stav 1 ovog zakona, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema (član 41 stav 2);	12) ne objavi na svojoj internet stranici izvještaje iz člana 52 stav 1 ovog zakona, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema (član 52 stav 2);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
6) ne objavi izvještaj iz člana 42 stav 1 ovog zakona na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od dana prijema (član 42 stav 3).	13) ne objavi izvještaj iz člana 53 stav 1 ovog zakona na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od dana prijema (član 53 stav 3);	Suštinski isto
	14) ne objavi na svojoj internet stranici izvještaj iz člana 54 stava 1 ovog zakona, u roku od 24 časa od časa prijema (član 54 stav 3);	Novo
	15) ne donese odluku o pokretanju ili nepokretanju postupka po prijavi fizičkog ili pravnog lica (član 56 stav 3);	Novo
	16) u pisanoj formi ne obavijesti podnosioca prijave o odluci da pokrene ili ne pokrene postupak po podnešenoj prijavi, u roku od 15 dana od dana podnošenja prijave (član 56 stav 4).	Novo

8. 5. 5 Član 68 Zakona iz 2020. godine

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
Član 55	Član 68	
Novčanom kaznom od 200 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne samouprave, organu lokalne uprave, javnom preduzeću, javnoj ustanovi, državnom fondu i privrednom društvu čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, ako:	Novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne samouprave, organu lokalne uprave, javnoj ustanovi, državnom fondu i privrednom društvu čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, ako:	Suštinski isto
1) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini u skladu sa članom 11 stav 1 ovog zakona;	1) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini u skladu sa članom 13 stav 1 ovog zakona;	Suštinski isto
2) ne obezbijedi sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine u skladu sa članom 11 stav 2 ovog zakona;	2) ne obezbijedi sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine u skladu sa članom 13 stav 2 ovog zakona;	Suštinski isto
3) ne obezbijedi sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine u skladu sa članom 11 stav 3 ovog zakona;	3) ne obezbijedi sredstva za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u skupštini opštine u skladu sa članom 13 stav 3 ovog zakona;	Suštinski isto
4) ne prenese sredstva iz člana 11 stav 4 ovog zakona političkim subjektima mjesečno do petog u mjesecu za prethodni mjesec (član 11 stav 7);	4) ne prenese sredstva iz člana 13 stav 4 ovog zakona političkim subjektima mjesečno do petog u mjesecu za prethodni mjesec (član 13 stav 8);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	<p>5) ne objavi na svojoj internet stranici, do petog u mjesecu za prethodni mjesec, iznos sredstava iz člana 13 stav 4 ovog zakona, kao i iznos neizmirenih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata (član 13 stav 9);</p>	<p>Novo</p>
<p>5) ne obustavi uplatu sredstava iz člana 11 stav 4 ovog zakona političkom subjektu, ako u predviđenom roku iz člana 37 ovog zakona ne podnese godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za prethodnu godinu (član 11 stav 10);</p>	<p>6) ne obustavi uplatu sredstava iz člana 13 stav 4 ovog zakona političkom subjektu, ako u predviđenom roku iz člana 48 ovog zakona ne podnese godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za prethodnu godinu (član 13 stav 10);</p>	<p>Suštinski isto</p>
	<p>7) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima u Skupštini u skladu sa članom 14 stav 1 ovog zakona;</p>	<p>Novo</p>
	<p>8) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima u skupštini opštine u skladu sa članom 14 stav 2 ovog zakona;</p>	<p>Novo</p>
	<p>9) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima u skupštini opštine u skladu sa članom 14 stav 3 ovog zakona;</p>	<p>Novo</p>

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	10) ne prenese sredstva iz člana 14 stav 4 ovog zakona mjesečno političkom subjektu, do petog u mjesecu za prethodni mjesec, na podračun ženske organizacije (član 14 stav 7);	Novo
	11) ne objavi na svojoj internet stranici, do petog u mjesecu za prethodni mjesec, iznos sredstava iz člana 14 stav 4 ovog zakona, kao i iznos neizmirenih sredstava za finansiranje redovnog rada ženskih organizacija u političkim subjektima (član 14 stav 8);	Novo
	12) ne obustavi uplatu sredstava iz člana 14 stav 4 ovog zakona političkom subjektu, ako u roku iz člana 48 ovog zakona ne podnese godišnji konsolidovani finansijski izvještaj za prethodnu godinu koji sadrži poseban izvještaj o načinu i namjeni utroška sredstava iz člana 14 ovog zakona (član 14 stav 9);	Novo
6) ne donese odluku o visini budžetskih sredstava iz člana 12 stav 1 ovog zakona najkasnije do 31. januara tekuće godine i ne objavi je na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od dana donošenja odluke (član 12 stav 5);	13) ne donese odluku o visini budžetskih sredstava iz člana 15 stav 1 ovog zakona najkasnije do 31. januara tekuće godine i ne objavi je na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od dana donošenja odluke (član 15 stav 6);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

7) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika u skladu sa članom 14 stav 1 ovog zakona;

14) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje iz člana 16 stav 1 ovog zakona za izbor poslanika i odbornika u skladu sa članom 20 stav 1 ovog zakona;

Suštinski isto

8) sredstva iz člana 14 stav 1 ovog zakona u visini od 20% ne raspodijeli u jednakim iznosima političkim subjektima, u roku od osam dana od isteka roka za dostavljanje izbornih lista (član 14 stav 2);

15) sredstva iz člana 20 stav 1 ovog zakona u visini od 20% ne raspodijeli u jednakim iznosima političkim subjektima, u roku od osam dana od isteka roka za dostavljanje izbornih lista (član 20 stav 2);

Suštinski isto

9) sredstva iz člana 14 stav 1 ovog zakona u visini od 80% ne raspodijeli političkim subjektima srazmjerno broju osvojenih mandata (član 14 stav 3);

16) sredstva iz člana 20 stav 1 ovog zakona u visini od 80% ne raspodijeli političkim subjektima koji su osvojili mandate, srazmjerno broju osvojenih mandata (član 20 stav 3);

Suštinski isto

10) sredstva iz člana 14 stav 3 ovog zakona ne raspodijeli u roku od sedam dana od dana kad politički subjekti dostave Agenciji izvještaje o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa propratnom dokumentacijom iz člana 37 ovog zakona (član 14 stav 4);

17) sredstva iz člana 20 stav 3 ovog zakona ne raspodijeli u roku od deset dana od dana kad politički subjekti dostave Agenciji izvještaje o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa propratnom dokumentacijom iz člana 50 ovog zakona (član 20 stav 4);

Suštinski isto

11) sredstva iz člana 14 stav 3 ovog zakona ne prenese političkim subjektima, nakon dobijanja obavještenja od nadležne izborne komisije o broju osvojenih mandata i obavještenja Agencije o ispunjenju uslova iz člana 14 stav 4 ovog zakona (član 15 stav 1);

18) sredstva iz člana 20 stav 3 ovog zakona ne prenese političkim subjektima, nakon dobijanja obavještenja od nadležne izborne komisije o broju osvojenih mandata i obavještenja Agencije o ispunjenju uslova iz člana 20 stav 4 ovog zakona (član 21 stav 1);

Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
12) akt o prenosu sredstava iz člana 15 stav 1 ovog zakona sa odgovarajućom dokumentacijom ne objavi na internet stranici, u roku od sedam dana od dana njegovog donošenja (član 15, stav 2);	19) akt o prenosu sredstava iz člana 21 stav 1 ovog zakona, sa odgovarajućom dokumentacijom, ne objavi na svojoj internet stranici, u roku od sedam dana od dana njegovog donošenja (član 21, stav 2);	Suštinski isto
13) ne raspodijeli sredstva u skladu sa članom 20 stav 1 ovog zakona;		Nema sankcije
14) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore u skladu sa članom 20 stav 1 ovog zakona;	20) ne obezbijedi budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore u skladu sa članom 28 stav 1 ovog zakona;	Suštinski isto
15) sredstva iz člana 20 stav 2 tačka 2 i stava 3 tač. 2 i 3 ovog člana ne raspodijeli nakon objavljivanja konačnih rezultata izbora i u roku od sedam dana od dana dostavljanja Agenciji izvještaja o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa prpratnom dokumentacijom iz člana 39 ovog zakona (član 20 stav 4);	21) sredstva iz člana 28 stav 2 tačka 2 i stava 3 tač. 2 i 3 ovog zakona ne raspodijeli nakon objavljivanja konačnih rezultata izbora i u roku od sedam dana od dana dostavljanja Agenciji izvještaja o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju sa prpratnom dokumentacijom iz člana 50 ovog zakona (član 28 stav 4);	Suštinski isto
16) vrši plaćeno reklamiranje u Crnoj Gori koje na bilo koji način može favorizovati političke subjekte ili njihove predstavnike u toku izborne kampanje (član 27);	22) vrši plaćeno reklamiranje u Crnoj Gori koje na bilo koji način može favorizovati političke subjekte ili njihove predstavnike u toku izborne kampanje (član 37);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

17) je mjesečna potrošnja u državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora osim u slučajevima vanrednog stanja u skladu sa zakonom (član 28 stav 1);

23) je mjesečna potrošnja u državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora osim u slučajevima vanrednog stanja u skladu sa zakonom (član 38 stav 1);

Suštinski isto

18) se izbori održavaju u prvoj polovini godine, a mjesečna potrošnja u budžetskim potrošačkim jedinicama bude veća od iznosa određenog mjesečnim planom potrošnje koji utvrdi Ministarstvo ili organ lokalne uprave na početku fiskalne godine (član 28 stav 2);

24) se izbori održavaju u prvoj polovini godine, a mjesečna potrošnja u budžetskim potrošačkim jedinicama bude veća od iznosa određenog mjesečnim planom potrošnje koji utvrdi Ministarstvo ili organ lokalne uprave na početku fiskalne godine (član 38 stav 2);

Suštinski isto

25) je mjesečna potrošnja u javnim preduzećima, pravnim licima koja vrše javna ovlašćenja, odnosno djelatnost od javnog interesa na osnovu ugovora sa nadležnim organom i privrednim društvima koja su u vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje prevencija i spiječavanje korupcije veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora osim u slučajevima vanrednog stanja u skladu sa zakonom (član 38 stav 3);

Novo

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

26) je mjesečna potrošnja u državnim ustanovama za obavljanje poslova socijalne i dječje zaštite i državnim i lokalnim organima nadležnim za poslove poljoprivrede veća od prosječne mjesečne potrošnje u posljednjih šest mjeseci prethodne godine (član 38 stav 4);

Novo

19) od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, sedmodnevno na svojoj internet stranici ne objavljuje analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu i ne dostavljaju ih Privremenom odboru (član 28 stav 3);

27) od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, sedmodnevno na svojoj internet stranici ne objavljuje analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu (član 38 stav 5);

Suštinski isto

19) od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, sedmodnevno na svojoj internet stranici ne objavljuje analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu i ne dostavljaju ih Privremenom odboru (član 28 stav 3);

28) od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu sedmodnevno ne dostavljaju Odboru i Agenciji (član 38 stav 5);

Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	<p>29) u periodu od šest mjeseci prije roka predviđenog za održavanje izbora, računajući kao rok predviđen za održavanje izbora datum na koji su izbori bili održani u tekućem mandatu, ustupi svoju mehanizaciju i opremu trećim licima na upotrebu bez posebne odluke i bez ugovora sa naknadom, izuzev u slučajevima sanacije štete nastale usljed elementarnih nepogoda, požara ili sprečavanja širenja epidemije zaraznih bolesti (član 39 stav 1);</p>	<p>Novo</p>
	<p>30) ne objavi na zvaničnoj internet stranici i ne dostavi Agenciji i Odboru u roku od tri dana od dana donošenja sve odluke, ugovore i naloge za upotrebu mehanizacije i opreme van osnovne djelatnosti (član 39 stav 2);</p>	<p>Novo</p>
	<p>31) isplati odnosno dodijeli jednokratnu novčanu pomoć, suprotno članu 40 stav 1 ovog zakona;</p>	<p>Novo</p>
	<p>32) je mjesečna potrošnja u pogledu materijalnih davanja iz socijalne zaštite u nadležnosti jedinice lokalne samouprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obavljanje djelatnosti socijalne i dječije zaštite, veća od 20% prosječne mjesečne potrošnje za ova davanja u trećem kvartalu prethodne budžetske godine (član 40 stav 2);</p>	<p>Novo</p>

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
	33) dodijeli socijalna davanja u godini u kojoj se održavaju lokalni ili parlamentarni izbori, iz tekuće budžetske rezerve sa državnog i sa lokalnog nivoa (član 40 stav 3);	Novo
20) podatke iz člana 29 st. 1 i 2 ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici i ne dostavi na petnaestodnevnom nivou Privremenom odboru i Agenciji (član 29 stav 3);	34) podatke iz člana 40 st. 5 i 6 ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici i ne dostavi na sedmodnevnom nivou Odboru i Agenciji (član 40 stav 7);	Suštinski isto
21) podatke iz člana 30 st. 1 i 2 ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici i ne dostavi na petnaestodnevnom nivou Privremenom odboru i Agenciji (član 30);	35) ne objavi na svojoj internet stranici, na sedmodnevnom nivou, izvode iz državnog trezora, kao i analitičku karticu o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora (član 41 st. 1 i 2);	Suštinski isto
	36) podatke iz člana 41 st. 1 i 2 ovog zakona, kao i sve odluke kojima su opredijeljene i plaćena sredstva, na sedmodnevnom nivou ne dostavi Odboru i Agenciji (član 41 stav 3);	Novo
	37) uvodi nove ili jednokratne subvencije za struju i subvencije u plaćanju komunalnih usluga u godini u kojoj se održavaju redovni izbori, i u slučaju prijevremenih izbora u periodu od dana njihovog raspisivanja do dva mjeseca od utvrđivanja konačnih rezultata izbora (član 42 stav 2);	Novo

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

38) vrši otpis obaveza po osnovu oprosta poreza na dodatu vrijednost, ostalih poreza i parafiskalnih dažbina u periodu od raspisivanja izbora do dva mjeseca nakon utvrđivanja konačnih rezultata izbora (član 42 stav 3);

Novo

22) koristi službeni automobil u periodu izborne kampanje, osim u slučajevima službene potrebe (član 32 stav 1);

**Sankcije
očigledno nema u novom
Zakonu iz 2020. godine**

23) ne objavljuje sedmodnevno na internet stranici sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora (član 32 stav 3);

39) ne objavljuje sedmodnevno na internet stranici sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora (član 43 stav 3);

Suštinski isto

24) ne dostavi Agenciji, na nedeljnom nivou, putne naloge iz člana 32 stav 3 ovog zakona (član 32 stav 4);

40) ne dostavi Agenciji, na nedeljnom nivou, putne naloge iz člana 43 stav 3 ovog zakona (član 43 stav 4);

Suštinski isto

25) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora zaposli lice na određeno vrijeme, odnosno zaključi ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova suprotno članu 33 stav 1 ovog zakona;

41) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora zaposli lice na određeno vrijeme, odnosno zaključi ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova suprotno članu 44 stav 1 ovog zakona;

Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

26) sve odluke o zapošljavanju koje su donijete u skladu sa zakonima kojima se uređuju radni odnosi, prava i obaveze državnih službenika i namještenika i obligacioni odnosi, sa kompletnom pratećom dokumentacijom ne dostavi Agenciji u roku od tri dana od dana donošenja odluke (član 33 stav 2);

42) sve odluke o zapošljavanju koje su donijete u skladu sa zakonima kojima se uređuju radni odnosi, prava i obaveze državnih službenika i namještenika i obligacioni odnosi, sa kompletnom pratećom dokumentacijom ne dostavi Agenciji u roku od tri dana od dana donošenja odluke (član 44 stav 2);

Suštinski isto

27) u roku i na način koji odredi Agencija ne dostavi tražene podatke i obavještenja, odnosno ne stavi na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom (član 45 stav 3).

43) u roku i na način koji odredi Agencija ne dostavi tražene podatke i obavještenja, odnosno ne stavi na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom (član 57 stav 3).

Suštinski isto

8. 5. 6 Član 69 Zakona iz 2020. godine

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
Član 56	Član 69	
Novčanom kaznom od 1.000 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore, ako:	Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore, ako:	Suštinski isto
	1) prikuplja sredstva iz privatnih izvora suprotno članu 29 stav 1 ovog zakona;	Novo
1) ne izvrši povraćaj sredstava u budžet Crne Gore ukoliko sredstva za finansiranje izborne kampanje prikupljena iz privatnih izvora pređu iznos iz člana 21 stav 2 ovog zakona (član 22 stav 3);	2) ne izvrši povraćaj sredstava u budžet Crne Gore ukoliko sredstva za finansiranje izborne kampanje prikupljena iz privatnih izvora pređu iznos iz člana 29 stav 2 ovog zakona (član 30 stav 4);	Suštinski isto
2) ne odredi lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i podnošenje izvještaja (član 23 stav 1);	3) ne odredi odgovorno lice za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja, narednog dana od dana potvrđivanja kandidature, odnosno utvrđivanja liste kandidata (član 32 stav 1);	Suštinski isto
3) potpis odgovornog lica ne deponuje kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa (član 23 stav 2);	4) potpis odgovornog lica ne deponuje kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa (član 32 stav 2);	Suštinski isto
4) ne obavijesti Agenciju u roku od tri dana od dana određivanja lica iz člana 23 stav 1 ovog zakona kao i o svakoj promjeni koja se odnosi na status tog lica (član 23 stav 3);	5) ne obavijesti Agenciju u roku od tri dana od dana određivanja lica iz člana 32 stav 1 ovog zakona, kao i o svakoj promjeni koja se odnosi na status tog lica (član 32 stav 3);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

5) ne sačini izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju i ne podnese ga Agenciji, sa pratećom dokumentacijom, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora (član 39 stav 1);

6) ne sačini izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju i ne podnese ga Agenciji, sa pratećom dokumentacijom, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora (član 50 stav 1);

Suštinski isto

6) ne dostavi uz izvještaje iz člana 39 st. 1 i 3 ovog zakona izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa, u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom (član 39 stav 5);

7) ne dostavi uz izvještaje iz člana 50 st 1 i 3 ovog zakona izvode iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa, u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom (član 50 stav 5);

Suštinski isto

7) ne dostavi Agenciji izvještaj o prihodima i imovini, za sebe, bračnog ili vanbračnog supružnika i djecu ukoliko žive u zajedničkom domaćinstvu, u roku od 15 dana od dana podnošenja kandidature (član 41 stav 1).

8) ne dostavi Agenciji izvještaj o prihodima i imovini, za sebe, bračnog ili vanbračnog supružnika i djecu ukoliko žive u zajedničkom domaćinstvu, u roku od 15 dana od dana podnošenja kandidature, na način i obrascu propisanom od strane Agencije (član 52 stav 1).

Suštinski isto

8. 5. 7 Član 70 Zakona iz 2020. godine

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
Član 57	Član 70	
Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:	Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:	Suštinski isto
	1) na mjesečnom nivou uplati članarinu koja pređe iznos od 10% prosječne mjesečne neto zarade u Crnoj Gori za prethodnu godinu (član 7 stav 2);	Novo
1) za finansiranje političkog subjekta uplati više od 2.000 eura na godišnjem nivou (član 12 stav 4);	2) za finansiranje političkog subjekta uplati više od 5.000 eura na godišnjem nivou (član 15 stav 4);	Suštinski isto
2) za finansiranje izborne kampanje izvrši uplatu ili prilog u vrijednosti većoj od 2.000 eura (član 21 stav 3)	3) za finansiranje izborne kampanje izvrši uplatu ili prilog u vrijednosti većoj od 5.000 eura (član 29 stav 3);	Suštinski isto
3) je pravosnažno osuđeno za krivično djelo sa elementima korupcije i organizovanog kriminala a finansira političkog subjekta (član 24 stav 2);	4) je pravosnažno osuđeno za krivično djelo sa elementima korupcije i organizovanog kriminala a finansira političkog subjekta (član 33 stav 2);	Suštinski isto
4) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora vodi medijsku i javnu kampanju u ime ili za potrebe političkih subjekata (član 24 stav 3);	5) u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora vodi medijsku i javnu kampanju u ime ili za potrebe političkih subjekata (član 33 stav 3);	Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine**Zakon iz 2020. godine****Komentar**

6) da prilog političkom subjektu, a povezano je sa pravnim licima, privrednim društvima i preduzetnicima koji su, na osnovu ugovora sa nadležnim organima, u skladu sa zakonom, vršili poslove od javnog interesa ili su zaključili ugovor u postupku javnih nabavki, u periodu od dvije godine koji prethodi zaključivanju ugovora, za vrijeme trajanja tog poslovnog odnosa, kao i dvije godine nakon prestanka tog poslovnog odnosa (član 33 stav 5);

Novo

5) da prilog političkom subjektu, a u odnosu na koje je poreski organ pokrenuo postupak prinudne naplate donošenjem zaključka o prinudnoj naplati poreske obaveze (član 24 stav 6);

7) da prilog političkom subjektu, a u odnosu na koje je poreski organ pokrenuo postupak prinudne naplate donošenjem zaključka o prinudnoj naplati poreske obaveze (član 33 stav 6);

Suštinski isto

6) vrši pritisak na pravna lica, privredna društva i fizička lica prilikom prikupljanja priloga ili bilo koje druge aktivnosti vezane za izbornu kampanju ili finansiranje političkih subjekata (član 25);

8) pruži finansijsku, materijalnu ili nenovčanu podršku političkom subjektu radi političke ili bilo kakve druge protivusluge, privilegije ili lične koristi (član 34 stav 1);

Suštinski isto

7) koristi službeni automobil u periodu izborne kampanje, osim u slučajevima službene potrebe (član 32 stav 1);

**Sankcije
očigledno nema u novom
Zakonu iz 2020. godine**

8) je u toku radnog vremena angažovano na aktivnostima izborne kampanje (član 33 stav 4);

9) je u toku radnog vremena angažovano na aktivnostima izborne kampanje (član 44 stav 4);

Suštinski isto

Zakon iz 2015. godine	Zakon iz 2020. godine	Komentar
-----------------------	-----------------------	----------

9) u roku i na način koji odredi Agencija ne dostavi tražene podatke i obavještenja, odnosno ne stavi na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom (član 45 stav 3).

10) u roku i na način koji odredi Agencija ne dostavi tražene podatke i obavještenja, odnosno ne stavi na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom (član 57 stav 3).

Suštinski isto

Za prekršaj iz stava 1 tačka 2 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 3 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 4.000 eura.

Suštinski isto

8. 5. 8 Zaključak

Veliki je broj **novih prekršaja**, u skladu sa brojem novih obaveza i zabrana sadržanim u Zakonu iz 2020. godine. Tri **prekršaja** koja su predviđena Zakonom iz 2015. **nema** u Zakonu iz 2020. godine: Čl. 55 stav 13 (neraspodjela budžetskih sredstava), Čl. 55 stav 22 Zakona iz 2015. (korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje) i Čl. 57 stav 7 Zakona iz 2015. godine (korišćenje službenih automobila u periodu izborne kampanje).

8.6 Stavke koje je potrebno izmijeniti

Referenca u Članu 7 st. 5 Zakona iz 2020. godine se odnosi na „stav 3“, a ne „stav 4“ kako je naznačeno.

Dva različita **roka** su navedena u Članu 26 stav 3 i Članu 50 stav 1 za istu stvar: izvještaj o finansiranju izborne kampanje. U članu 26, rok je 20 dana, dok je rok u Članu 50 – 30 dana.

9

Aneks: Obrazloženje

Zvanično obrazloženje ZFPSIK-a iz 2020. godine

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U skladu sa ciljevima i zadacima propisanim Odlukom o obrazovanju Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog i drugog zakonodavstva, formiran je Radni odbor 5 Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog i drugog zakonodavstva, nadležan za pripremu izmjena i dopuna Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Na sjednicama Radnog odbora 5, nakon utvrđivanja metodologije i jasnih principa za dalji rad, a sa ciljem optimizacije sveukupnog ambijenta u kome će se održavati naredni izborni ciklusi, jačanja povjerenja javnosti u izborni proces, kao i unapređenja transparentnosti finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, postignut je dogovor da se pristupi izradi novog Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja. Takođe, u cilju sprovođenja sveobuhvatne reforme izbornog i drugog zakonodavstva, kao i implementacije svih preporuka OEBS/ODIHR povodom parlamentarnih izbora 2016. godine i predsjedničkih izbora 2018. godine, saglasno važećem Ustavu Crne Gore, između ostalog, predviđeno je i povećanje transparentnosti i profesionalizma institucija koje su uključene u izborni proces, između ostalih Agencije za sprječavanje korupcije i Državne revizorske institucije.

Analizi važećeg Zakona pristupilo se na način sto su postojeća rješenja sagledana kroz tri cjeline: finansiranje redovnog rada i finansiranje izborne kampanje (čl. 1 do 24); zabrane i ograničenja (čl. 24 do 36); i finansijsko poslovanje političkog subjekta, nadzor i kaznene odredbe (36 do 65). Takođe, među članovima je postignut dogovor da se, u slučaju nepostizanja saglasnosti, Odboru dostavi sistematizovan skup rješenja, sa pojedinačnim mišljenjem svih članova i pridruženih članova. U daljem radu, sačinjen je sistematizovan, uporedan, pristup predloga izmjena po članovima, koje su uputili: poslanici Demokratske Crne Gore, članovi ranije Radne grupe koja je radila na pripremi izmjena i dopuna ovog zakona, Centar za demokratsku tranziciju, Agencija za sprječavanje korupcije, Državna revizorska institucija i Ženska politička mreža Crne Gore. Na ovaj način, sistematizovane su razlike u dostavljenim predlozima rješenja, kako bi pokušali pronaći ravnotežne tačke za utvrđivanje nacrtu izmjena i dopuna. Radni odbor je na posebnoj sjednici, uz prisustvo predstavnika Agencije za sprječavanje korupcije i Državne revizorske institucije, koje su zadužene za implementaciju ovog zakonskog rješenja, razmatrao primjenljivost određenih rješenja u nastojanju da se dođe do finalnog i unaprijeđenog teksta. Predstavnicima ovih državnih institucija iznijeli su detaljna obrazloženja predloga normativnih rješenja koja su uputila Odboru, od kojih je značajan dio prihvaćen.

Nakon deset održanih sjednica, Radni odbor 5 je utvrdio radnu verziju Nacrta zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, koja je dostavljena Odboru za sveobuhvatnu reformu izbornog i drugog zakonodavstva, uz napomenu da radna verzija Nacrta zakona sadrži usaglašene odredbe predloga rješenja, sa alternativnim predlozima, odnosno sistematizovanim skupom rješenja, kao i pojedinim otvorenim pitanjima. Takođe, radna verzija Nacrta zakona je upućena ekspertima OEBS/ODIHR-a, sa ciljem davanja mišljenja na usaglašene predloge, alternativna rješenja i otvorena pitanja sadržana u tekstu predloženih rješenja.

III. USAGLAŠENOST ZAKONA SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije niti potvrđene međunarodne konvencije sa kojima je potrebno obezbijediti usklađenost.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

U cilju ostvarivanja zakonitosti i javnosti poslovanja političkih subjekata, kao i jačanja povjerenja građana u izborni proces, ovim zakonom se uređuju način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata, zabrane i ograničenja raspolaganja državnom imovinom, fondovima i javnim ovlašćenjima u toku kampanje, i kontrola, nadzor i revizija finansiranja i finansijskog poslovanja političkih subjekata. Ovim zakonom su, između ostalog, usvojeni zahtjevi rodne ravnopravnosti u vezi sa raspodjelom budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini i skupštinama opština srazmjerno broju izabranih predstavnika manje zastupljenog pola. Takođe, zakonom se uređuje kontrola finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja i nadzor nad sprovođenjem od strane Agencije za sprječavanje korupcije, dok značajnu novinu predstavlja vršenje revizije od strane Državne revizorske institucije, na osnovu procijenjenog rizika i kriterijuma iz Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, kao i obaveza Državne revizorske institucije da, u četvorogodišnjem periodu, izvrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja svih političkih subjekata koji imaju parlamentarni status na državnom i lokalnom nivou.

Zakon je sistematizovan kroz deset poglavlja: I. Osnovne odredbe; 11. Finansiranje redovnog rada političkih subjekata; III. Finansiranje izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika; IV. Finansiranje izborne kampanje kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore; V. Zabrane i ograničenja; VI. Finansijsko poslovanje političkog subjekta; VII. Podnošenje i objavljivanje izvještaja; VIII. Nadzor; IX. Kaznene odredbe; i X. Prelazne i završne odredbe. Sva navedena poglavlja predstavljaju tematski i funkcionalno zaokružene cjeline, koje određuju posebne oblasti u zakonu.

I. Osnovne odredbe

Osnovne odredbe obuhvataju predmet uređenja ovog zakona, pojedinačno definisanje političkih subjekata (politička partija, koalicija, grupe birača i kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore), kao i definisanje izborne kampanje, u smislu da izborna kampanja predstavlja skup aktivnosti političkog subjekta od dana raspisivanja izbora do dana proglašenja konačnih rezultata izbora i definisanje redovnog rada, kao skupa aktivnosti političkog subjekta koje se ne odnose na izbornu kampanju. Zakon, takođe, u ovom dijelu, predviđa da izvori finansiranja mogu biti javni i privatni, dok kontrolu finansiranja vrši Agencija za sprječavanje korupcije. Javni izvori predstavljaju sredstva koja se izdvajaju iz budžeta Crne Gore i budžeta lokalne samouprave, dok privatne izvore čine: članarine, prilozima, legatima i zaduživanje kod banaka i drugih finansijskih institucija u Crnoj Gori. Novina, u ovom dijelu, odnosi se na uplatu članarine, koju je član političke partije dužan da vrši sa svog tekućeg računa, kao i na uplatu priloga, koji može da se primi isključivo preko žiro računa političkog subjekta. Takođe, predviđa se zabrana sticanja udjela ili akcije u privrednom društvu, kao i sticanja prihoda od promotivne ili komercijalne djelatnosti.

Budžetska sredstva se mogu koristiti za finansiranje redovnog rada političkih subjekata i troškova izborne kampanje, te pravo na budžetska sredstva za finansiranje redovnog rada ima politički subjekt koji učestvuje na izborima i osvoji najmanje jedan poslanički, odnosno odbornički mandat, dok pravo na budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika, kao i izbor Predsjednika Crne Gore ima podnosilac potvrđene i proglašene izborne liste, odnosno kandidature za izbor predsjednika Crne Gore.

Uređeno je pitanje obezbjeđenja poslovnih prostorija za poslaničke klubove od strane Skupštine Crne Gore, kao i poslovnih prostorija za redovan rad parlamentarnih političkih subjekata od strane organa zaduženog za poslove imovine, dok sredstva za poslovne prostorije odborničkih klubova i za finansiranje nadoknade sekretara odborničkog kluba obezbjeđuje skupština jedinice lokalne samouprave, odnosno, organ zadužen za poslove imovine.

II. Finansiranje redovnog rada političkih subjekata

Finansiranje redovnog rada političkih subjekata uređeno je na način da troškovi redovnog rada političkih subjekata predstavljaju troškove koji proističu iz obavljanja redovnog rada. Značajna novina odnosi se na uvođenje novih kriterijuma za mehanizam raspodjele budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata u Skupštini, odnosno skupštinama opština, na način što se predviđena sredstva u visini od 20% raspodjeljuju u jednakim iznosima političkim subjektima koji su osvojili mandate u Skupštini odnosno skupštinama opština, a ostalih 60% sredstava, srazmjerno ukupnom broju poslaničkih, odnosno odborničkih mandata koja imaju u trenutku raspodjele, dok se ostalih 20% raspodjeljuju u jednakim iznosima političkim subjektima u Skupštini, odnosno skupštinama opština, srazmjerno broju izabranih predstavnika manje zastupljenog pola. Takođe, dodatno je predviđena raspodjela budžetskih sredstava za redovno finansiranje ženskih organizacija u političkim partijama u Skupštini odnosno skupštinama opština. Ova novina predstavlja značajan iskorak ka jačanju promocije manje zastupljenog pola, odnosno povećanju učešća žena u političkom životu. Kao značajno, predviđa se da Ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave, navedena sredstva mjesečno prenosi političkom subjektu, do petog u mjesecu za prethodni mjesec i opredijeljeni iznos sredstava, kao i iznos neizmirenih sredstava objavljuje na svojoj internet stranici, takođe do petog u mjesecu za prethodni mjesec.

Kada je riječ o finansiranju redovnog rada političkih subjekata iz privatnih izvora, novina se odnosi na povećanje iznosa koji može uplatiti fizičko odnosno pravno lice na godišnjem nivou.

III. Finansiranje izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika

Ovim poglavljem je definisano da troškovi izborne kampanje predstavljaju troškove političkog subjekta koji proističu iz sprovođenja izborne kampanje na teritoriji na kojoj su raspisani izbori, a koji se odnose na: predizborne skupove, reklamne spotove i reklamni materijal, medijsko predstavljanje, oglase i publikacije, istraživanja javnog mnjenja, angažovanje opunomoćenih predstavnika političkog subjekta u prošireni sastav organa za sprovođenje izbora, režijske troškove i opštu administraciju, kao i troškove prevoza u periodu izborne kampanje. Takođe, predviđeno je da, kada dva ili više političkih subjekata podnesu zajedničku listu, ukupni troškovi od strane tog političkog subjekta obuhvataju i troškove svih pojedinačnih političkih subjekata koji su podnijeli listu od početka kampanje do datuma podnošenja liste.

Novine u ovom poglavlju odnose se na finansiranje izborne kampanje iz sredstava sa redovnog računa, u smislu da politički subjekt koji ima sredstava na svom redovnom računu može donijeti odluku da sredstva prikupljena za redovan rad političkog subjekta koristi za izbornu kampanju, na osnovu posebne odluke koju dostavlja Agenciji, i moraju biti uplaćena na poseban račun za finansiranje izborne kampanje. Ako na posebnom računu za finansiranje izborne kampanje, nakon izmirenja svih obaveza, ostanu neutrošena sredstva, politički subjekat je dužan da do zatvaranja posebnog računa sredstva prenese na svoj redovni račun. Korišćenje sredstava sa posebnog računa koja su prikupljena za finansiranje izborne kampanje, ograničeno je isključivo za podmirenje troškova izborne kampanje.

Budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika obezbjeđuju se u godini u kojoj se održavaju redovni izbori i to u iznosu od 0,25% planiranih ukupnih budžetskih sredstava, umanjениh za sredstva kapitalnog budžeta i budžeta državnih fondova (tekući budžet), za godinu za koju se budžet donosi. Od tog iznosa, 20% se raspodjeljuju političkim subjektima u jednakim iznosima, u roku od osam dana od isteka roka za dostavljanje izbornih lista, dok se 80% raspodjeljuju političkim subjektima koji su osvojili mandate, srazmjerno broju osvojenih mandata. Visina sredstava iz privatnih izvora, koji politički subjekti mogu da prikupe za finansiranje troškova izborne kampanje za izbor poslanika i odbornika ne može preći tridesetostruki iznos sredstava koja mu pripadaju u skladu sa ovim zakonom. Politički subjekt može prikupljati sredstva za finansiranje troškova izbome kampanje iz privatnih izvora samo u vrijeme trajanja izborne kampanje.

Takođe, propisuje se obaveza političkom subjektu da otvori poseban žiro račun, kao i da se sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju na taj račun i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa tog računa. U slučaju kada dva ili više političkih subjekata podnesu zajedničku listu (koalicija), sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje uplaćuju se na poseban račun jednog od političkih subjekata, kojeg sporazumno odrede, o čemu obavještavaju Agenciju. Drugi slučaj odnosi se na politički subjekt grupu birača, čiji žiro račun otvara fizičko lice koga sporazumno odrede, na osnovu međusobnog ugovora koji dostavljaju Agenciji. Takođe, propisana je obaveza zatvaranja posebnog žiro računa, uz obavezu dostavljanja dokaza Agenciji o zatvaranju ovog računa.

Značajna novina u ovom poglavlju predstavlja obaveza političkog subjekta, koji započne izbornu kampanju i otvori poseban žiro račun prije potvrđivanja izborne liste, da vrati neutrošena sredstva uplatiocima srazmjerno uplaćenom iznosu ili da ih uplati u državni budžet, u slučaju da: odustane od podnošenja izborne liste, povuče izbornu listu, nadležna izborna komisija donese rješenje o odbacivanju izborne liste koju je podnio ili ukoliko nadležna izborna komisija donese rješenje kojim se odbija proglašenje izborne liste koju je podnio.

Politički subjekt određuje lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja, narednog dana od dana potvrđivanja izborne liste. Takođe, predviđena je odgovornost odgovornog lica političkog subjekta grupe birača, odnosno odgovornog lica u koaliciji, za dostavljanje izvještaja i poštovanje obaveza, zabrana i ograničenja propisanih ovim zakonom.

IV. Finansiranje izborne kampanje kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore

Za pokriće dijela troškova izborne kampanje kandidata za izbor predsjednika Crne Gore obezbjeđuju se sredstva u iznosu od 0,07% planiranih ukupnih budžetskih sredstava za godinu za koju se budžet donosi i raspodjeljuju se na način što se, u slučaju održavanja samo jednog izbornog kruga, 20% raspodjeljuje svim kandidatima kojima je utvrđena kandidatura, u jednakim iznosima i 80% kandidatima koji su osvojili preko 3% glasova, proporcionalno procentu osvojenih glasova. U slučaju održavanja dva izborna kruga, 20% se raspodjeljuje svim kandidatima kojima je utvrđena kandidatura, u jednakim iznosima, 40% kandidatima koji su osvojili preko 3% glasova, proporcionalno procentu osvojenih glasova i 40% obojici kandidata, proporcionalno procentu osvojenih glasova. Raspodjela ovih sredstava vrši se nakon objavljivanja konačnih rezultata izbora, u roku od sedam dana od dana dostavljanja Agenciji izvještaja o sredstvima prikupljenim i utrošenim za izbornu kampanju, sa prpratnom dokumentacijom.

Visina sredstava iz privatnih izvora koja kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore prikupi za finansiranje izborne kampanje ne može preći ukupan iznos sredstava predviđenih za finansiranje kampanje iz javnih izvora i mogu se prikupljati samo u vrijeme trajanja izborne kampanje. Novina se odnosi na povećanje iznosa koji može uplatiti fizičko odnosno pravno lice na godišnjem nivou. Takođe, u svrhu prikupljanja sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje, kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore otvara poseban žiro račun kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa i taj račun se ne može koristiti u druge svrhe. Sva sredstva namijenjena za finansiranje izborne kampanje i sva plaćanja troškova izborne kampanje vrše se sa tog računa. Kao izuzetak, predviđena je obaveza otvaranja posebnog računa ako kandidat započne izbornu kampanju prije potvrđivanja kandidature, odnosno utvrđivanja liste kandidata. Nadalje, propisano je da troškovi izborne kampanje ne smiju preći iznos sredstava koji kandidatu pripadaju iz privatnih i javnih izvora. Obaveza zatvaranja posebnog računa propisana je u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora, uz dostavljanje obavještenja i dokaza o zatvaranju računa Agenciji. Kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore je dužan da odredi lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje izvještaja, kao i da njegov potpis deponuje kod institucije ovlaštene za poslove platnog prometa.

V. Zabrane i ograničenja

Političkim subjektima je utvrđena zabrana primanja materijalne i finansijske pomoći i nenovčanih priloga od: drugih država, privrednih društava i pravnih lica van teritorije Crne Gore, fizičkih lica i preduzetnika koja nemaju biračko pravo u Crnoj Gori, anonimnih darodavaca, javnih ustanova, pravnih lica i privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, sindikata, vjerskih zajednica i organizacija, nevladinih organizacija, kazina, kladionica i drugih priređivača igara na sreću. Zabranjeno je pravosnažno osuđenom licu za krivično djelo sa elementima korupcije i organizovanog kriminala da finansira političkog subjekta, a politički subjekti se ne mogu zaduživati kod fizičkih lica.

Takođe, zabranjeno je davanje priloga od strane pravnih lica, privrednih društava i preduzetnika i sa njima povezanim pravnim i fizičkim licima, koji su, na osnovu ugovora sa nadležnim organima vršili poslove od javnog interesa ili su zaključili ugovor u postupku javnih nabavki, u periodu od dvije godine koji prethodi zaključivanju ugovora, za vrijeme trajanja tog poslovnog odnosa, kao i dvije godine nakon prestanka tog poslovnog odnosa. Priloge ne može davati fizičko i pravno lice u odnosu na koje je poreski organ pokrenuo postupak prinudne naplate, kao ni pravno lice koje, u trajanju od tri mjeseca, nije izmirilo dospjele obaveze prema zaposlenima.

Novina u ovom dijelu odnosi se na zabranu obećavanja ili stavljanja u izgled političke ili bilo kakve druge protivusluge, privilegije ili lične koristi fizičkom ili pravnom licu radi pribavljanja finansijske, materijalne ili nenovčane podrške političkom subjektu. Zabranjeno je davanje priloga trećih lica (posrednika), kao i prikriivanje privatnih izvora finansiranja i iznosa sakupljenih iz privatnih izvora finansiranja.

Zakon propisuje zabranu vršenja bilo kog oblika pritiska na pravna lica, privredna društva i fizička lica prilikom prikupljanja priloga. Zabranjena je upotreba državnih sredstava ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu, kao i distribucija propagandnog materijala i prikupljanje potpisa podrške za predaju izborne liste i kandidature u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama, državnim fondovima i privrednim društvima čiji je osnivač ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave. Takođe, zabranjeno je plaćeno reklamiranje u Crnoj Gori državnih organa i organa lokalne samouprave, javnih preduzeća, javnih ustanova i državnih fondova koje na bilo koji način može favorizovati političke subjekte ili njihove predstavnike u toku izborne kampanje.

Nadalje, propisano je ograničenje upotrebe državnih sredstava na način što je državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim Državnoj izbornoj komisiji i opštinskim izbornim komisijama, zabranjena mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora.

Ukoliko se izbori održavaju u prvoj polovini godine, zabranjena je mjesečna potrošnja budžetskim potrošačkim jedinicama veća od iznosa određenih mjesečnim planom potrošnje koji utvrdi Ministarstvo finansija ili organ lokalne uprave na početku fiskalne godine. Takođe, od dana raspisivanja do 44 dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon održavanja izbora, sve budžetske potrošačke jedinice, na državnom i lokalnom nivou, su dužne da, sedmodnevno, na svojoj internet stranici objavljuju analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu i dostavljaju ih Privremenom odboru i Agenciji.

Novina je zabrana privrednim društvima čiji je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, da, osim u određenim slučajevima, ustupaju mehanizaciju i opremu trećim licima na upotrebu bez posebne odluke i bez ugovora sa naknadom, u periodu od šest mjeseci prije roka predviđenog za održavanje izbora, uz obavezu da sve odluke, ugovore i naloge za upotrebu mehanizacije i opreme van osnovne djelatnosti, objave na zvaničnoj internet stranici i dostave Agenciji i Privremenom odboru.

Zakonom je definisana transparentnost socijalnih davanja i budžetskih rashoda.

Zabrana vršenja otpisa dugova je definisana na način što je u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon izbora, pravnim licima čiji je osnivač, djelimični ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, zabranjeno da vrše otpis dugova građanima, uključujući račune za utrošenu električnu energiju, vodu, kao i račune za sve vrste javnih usluga. Novina se odnosi na zabranu uvođenja novih ili jednokratnih subvencija za struju i subvencija u plaćanju komunalnih usluga, u godini u kojoj se održavaju redovni izbori i u slučaju prijevremenih izbora u periodu od dana njihovog raspisivanja do dva mjeseca od utvrđivanja konačnih rezultata izbora, kao i zabrana otpisa obaveza po osnovu oprosta PDV-a, ostalih poreza i parafiskalnih dažbina, u periodu od raspisivanja izbora do dva mjeseca nakon utvrđivanja konačnih rezultata izbora.

Javni funkcioneri, osim štice ličnosti, ne mogu koristiti službena vozila u periodu izborne kampanje, osim u slučajevima službene potrebe.

Zapošljavanje i angažovanje zaposlenih lica ograničeno je na način što se, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima, mogu izuzetno zaposliti lica na određeno vrijeme, odnosno zaključiti ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova, radi obezbjeđivanja neometanog i redovnog odvijanja i funkcionisanja procesa rada tih organa, samo na osnovu odluke nadležnog organa ovih subjekata, ako je to predviđeno aktom o sistematizaciji radnih mjesta, uz obavezu da se sve odluke o zapošljavanju dostavljaju Agenciji, koja ih objavljuje na svojoj internet stranici. Zabrana se odnosi na angažovanje, u toku radnog vremena, na aktivnostima izborne kampanje javnim funkcionerima, izuzev poslanicima i odbornicima, i zaposlenim u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima.

Posebno je propisano da će Agencija, posebnim aktom, urediti način vršenja kontrole primjene odredbi iz poglavlja Zabrane i ograničenja. Novina se odnosi na propisivanje obaveze Agenciji da ovim posebnim aktom uredi redovne, proaktivne provjere poštovanja zakona od strane državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave, javnih preduzeća, javnih ustanova, državnih fondova i privrednih društava koje su u potpunom ili djelimičnom vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave, dok se svi navedeni subjekti, sistemom slučajnog izbora, biraju za reviziju usklađenosti na osnovu rizika.

Propisuje se obaveza da analitičke kartice sadrže precizne i potpune informacije najmanje o sljedećim kategorijama: budžetska činija, transakcioni broj, primalac/platilac, kao i registracioni broj kad je u pitanju pravni subjekat (poreski identifikacioni broj – PIB), iznos i datum. Takođe, u roku od tri dana od dana dostavljanja, Agencija na svojoj internet stranici objavljuje sve dostavljene akte, podatke i dokumenta.

VI. Finansijsko poslovanje političkog subjekta

U ovom Poglavlju, definisano je da prihodi koje politički subjekt stekne podliježu oporezivanju, osim članarine i priloga. Politički subjekt je dužan da vodi računovodstvenu evidenciju o prihodima, imovini i rashodima po porijeklu (posebno za sredstva iz javnih i privatnih izvora), visini i strukturi prihoda, imovine i rashoda, u skladu sa propisom koje će Ministarstvo finansija donijeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Politički subjekt podnosi završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj organu uprave nadležnom za vođenje jedinstvenog registra poreskih obveznika, Državnoj revizorskoj instituciji i Agenciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, zajedno sa finansijskim izvještajima i izvještajima o imovini svih pravnih lica i privrednih društava koje je osnovao ili u kojima ima vlasnički udio, koji obuhvata i izbornu kampanju i redovan rad.

U odnosu na navedeno, politički subjekt je dužan da navede tačne i potpune podatke i da ih dostavi u štampanoj i elektronskoj formi na obrascu koji utvrdi Ministarstvo, što Agencija objavljuje na svojoj internet stranici, u roku od sedam dana od dana prijema.

Propisuje se i obaveza političkom subjektu da uredi način vršenja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja, kao i da odredi lice odgovorno za finansijsko poslovanje, propiše način ostvarivanja uvida člana subjekta u prihode i rashode i donese finansijski plan i program rada do kraja tekuće za narednu godinu.

VII. Podnošenje i objavljivanje izvještaja

U ovom poglavlju je definisana obaveza političkog subjekta da sačini izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju i podnese Agenciji, sa pratećom dokumentacijom, u roku od 30 dana od dana održavanja izbora. Izvještaj se dostavlja u štampanoj i elektronskoj formi, na obrascu koji utvrdi Agencija i njima se iskazuju ukupno prikupljena sredstva, odvojeno za budžetska sredstva i sredstva iz privatnih izvora. Uz navedene izvještaje, dostavljaju se i izvodi iz banke koji prikazuju sve prihode i rashode sa tih računa, u periodu od njihovog otvaranja do dana podnošenja izvještaja sa dokumentacijom.

Kandidat za izbor Predsjednika Crne Gore Agenciji dostavlja izvještaj o prihodima i imovini, za sebe, bračnog ili vanbračnog supružnika i djecu ukoliko žive u zajedničkom domaćinstvu, u roku od 15 dana od dana podnošenja kandidature, na način i obrascu propisanom od strane Agencije. Takođe, propisana je obaveza političkog subjekta da, petnaestodnevno u toku izborne kampanje, dostavlja Agenciji izvještaj o priložima pravnih i fizičkih lica, na obrascu koji propisuje Agencija.

Sve navedene izvještaje Agencija objavljuje na svojoj internet stranici, najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema.

Pet dana prije dana održavanja izbora, politički subjekt dostavlja Agenciji privremeni izvještaj o troškovima izborne kampanje, na obrascu koji propisuje Agencija i koji je dužna da objavi na svojoj internet stranici u roku od 24 časa od časa prijema.

VIII. Nadzor nad sprovođenjem zakona od strane Agencije

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, u okviru nadležnosti utvrđenih ovim zakonom, vrši Agencija, dok Državna revizorska institucija vrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja političkih subjekata na osnovu procijenjenog rizika i kriterijuma iz Uputstva o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti. Kao novina, predviđena je obaveza vršenja revizije godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja svih političkih subjekata koji imaju parlamentarni status na državnom i lokalnom nivou, u četvorogodišnjem periodu.

Postupak u kome se odlučuje da li postoji povreda ovog zakona i izriču mjere u skladu sa ovim zakonom pokreće Agencija, po službenoj dužnosti, na osnovu sopstvenih saznanja ili prijave fizičkog ili pravnog lica, o čemu donosi odluku i obavještava podnosioca prijave, u pisanoj formi. Podnosiocu prijave Agencija garantuje zaštitu anonimnosti. Agencija propisuje način i postupak prijavljivanja i rješavanja prigovora podnijetih u toku izborne kampanje zbog sumnje u postojanje povreda ovog zakona, dok o pokretanju postupka obavještava političkog subjekta. Nadalje, propisano je da postupak pred Agencijom vodi direktor Agencije preko lica koje ovlasti Agencija, koje je dužno da, po službenoj dužnosti, pribavi podatke i obavještenja o činjenicama koje su neophodne za vođenje postupka i odlučivanje, o kojima službenu evidenciju vode nadležni državni organi, organi državne uprave, organi lokalne uprave i lokalne samouprave, odnosno javna preduzeća, privredna društva, ustanove ili druga pravna ili fizička lica, koja su dužna da, u roku i na način koji odredi Agencija, dostave tražene podatke i obavještenja, odnosno stave na uvid traženu dokumentaciju u skladu sa zakonom.

Sprovođenje kontrole i nadzora propisano je na način da su, u toku trajanja izborne kampanje, politički subjekti dužni da vode i redovno ažuriraju evidencije o sredstvima prikupljenim iz privatnih izvora i troškovima izborne kampanje, dok je Agencija dužna da redovno prikuplja podatke o svim aktivnostima političkih subjekata vezano za utrošena sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje.

Kontrolu i nadzor obračuna nenovčanih priloga, plaćenog medijskog oglašavanja, zabrane finansiranja političkih subjekata ili vođenja kampanja u njihovo ime i ostalih zabrana i ograničenja propisanih zakonom sprovodi Agencija, nakog čega izrađuje izvještaj, koji objavljuje na svojoj internet stranici, 60 dana od dana proglašenja konačnih rezultata izbora.

Agencija je dužna da podnese prijavu ili inicijativu nadležnom organu, ako, tokom sprovođenja kontrole ili nadzora, pribavi podatke koji upućuju na nepravilnosti ili kršenja zakona. Agencija izriče mjeru upozorenja političkom subjektu ako u postupku kontrole utvrdi nedostatke koji se mogu ukloniti. Agencija podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ako politički subjekt ne postupi po mjeri upozorenja ili se radi o kršenju ovog zakona čiji se nedostaci ne mogu otkloniti.

Agencija može izreći političkom subjektu mjere potpunog ili djelimičnog gubitka prava na prenos budžetskih sredstava za finansiranje izborne kampanje ili mjeru obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje izborne kampanje, u skladu i na način propisan ovim zakonom, u slučaju kršenja odredaba ovog zakona koje se odnose na finansiranje izborne kampanje.

Agencija može izreći političkom subjektu mjeru obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada ili mjeru gubitka ovih sredstava, u skladu i na način propisan ovim zakonom, u slučaju kršenja odredaba ovog zakona koje se odnose na finansiranje redovnog rada političkog subjekta.

Sve navedene odluke Agencije, koje se odnose na mjere upozorenja, su konačne i protiv njih se može pokrenuti upravni spor. Takođe, ove odluke Agencija dostavlja Ministarstvu, odnosno organu lokalne uprave.

Sredstva prikupljena suprotno ovom zakonu oduzeće se u skladu sa Zakonom o prekršajima. Državna revizorska institucija vrši reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja, na osnovu koje daje mišljenje i preporuke za otklanjanje nepravilnosti i preuzima druge mjere, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim su utvrđena prava, obaveze i način rada te institucije.

IX. Kaznene odredbe

Kaznenim odredbama definišu se prekršaji i novčane kazne za: pravno lice (u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura); odgovorno lice u pravnom licu (od 500 eura do 2.000 eura); politički subjekt (u iznosu od 5.000 eura do 20.000 eura i u iznosu od 10.000 eura do 20.000 eura); odgovorno lice u političkom subjektu (od 500 eura do 2.000 eura); odgovorno lice Agencije (od 500 eura do 2.000 eura); odgovorno lice u državnom organu, organu državne uprave, organu lokalne samouprave, organu lokalne uprave, javnom preduzeću, javnoj ustanovi, državnom fondu i privrednom društvu čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave (od 200 eura do 2.000 eura); kandidata za izbor Predsjednika Crne Gore (od 1.000 eura do 2.000 eura); fizičko lice (od 500 eura do 2.000 eura); i za preduzetnika (od 200 eura do 4.000 eura).

Novina se odnosi na produženje roka zastarjelosti prekršajnog gonjenja, u smislu da se prekršajni postupak ne može pokrenuti ako proteknu tri godine od dana kad je prekršaj izvršen, kao i da zastarjelost prekršajnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne šest godina od dana kad je prekršaj izvršen.

X. Prelazne i završne odredbe

Prelaznim i završnim odredbama definisan je rok za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona od strane Državne izborne komisije, Ministarstva finansija i Agencije za sprječavanje korupcije (30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona). Propisana je obaveza 48 političkih partija da usaglase svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propisana je obaveza da Ministarstvo, odnosno organ lokalne uprave, u postupku predviđenom ovim zakonom, uplati sva obračunata, a neizmirena sredstva iz budžeta Crne Gore, odnosno budžeta lokalne samouprave, koja nijesu prenesena političkim subjektima do dana stupanja na snagu ovog zakona, a najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Istekom mandata Privremenog odbora, poslove iz njegove nadležnosti preuzeće radno tijelo Skupštine nadležno za poslove antikorupcije.

Sva navedena poglavlja ovog zakona predstavljaju tematski i funkcionalno zaokružene cjeline, koje određuju posebne oblasti u zakonu.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore.

**April
2020**

Podgorica 81 000
Dalmatinska 188

<https://www.youtube.com/user/NVOmans>

mans@t-com.me

<https://www.facebook.com/nvo.mans>

+382 20 266 326
+382 20 266 327
+382 20 266 328

<https://twitter.com/nvomans>

+382 69 446 094
+382 67 262 724

<https://www.instagram.com/nvo.mans/>

www.mans.co.me